Soliman den Anden.

Comoedie udi 3. Acter.

Oversat af det Franske
efter
Herr Favarts
SOLIMAN SECOND.

Sorøe, 1763.
Trykt hos Jonas Lindgren, det Ridderlige
Akademies Bogtrykker.

Personerne:

Soliman, den Anden, med Tilnavn den prægtige Tyrkiske Keiser.

Osmin, Kislar Aga, eller Oberst over Gildningerne.

Elmire, en Spansk Slavinde.

Delia, en Circassisk Slavinde.

Roxelane, en Fransk Slavinde.

Bostangis.

Sorte Gildninger.

Stumme og adskillige andre Slaver i Serrailet.

Skuepladsen er i Constantinople i Keiserens Serrail.

Fortale.

Den, som har besørget Udgivelsen af dette Skuespil, holder sig forbunden til at bekiendtgiøre, at Oversættelsen er af et Fruentimmer; En Tilstaaelse, som ikke giøres i den Hensigt, at forskaffe Oversættelsen derved en mildere Critik. Man har fundet den baade rigtig

tig og skiøn nok, for at behøve saadanne Undskyldninger meget mindre, end nogle af de Skiønne Værker, som Lærde Mænd udgive for Mynstre i den Stiil, som de kalde den Mandige. Det er maaskee Forfatterindens Lykke, at hun hverken har lært at tænke eller at skrive efter disse Mynstre. Den sunde Fornuft, en naturlig god Smag, og en flittig Læsning af de Skiønne Værker i de levende Sprog, have været hendes Veiledere; og de, som ville give dem den Umage, at sammenligne Hendes Stiil med deres, som have anvendt en god Deel af deres beste Aar paa de sædvanlige Øvelser i Tænke- og Tale-Konsten, skulle ikke troe, at

Fruen-

Fruentimret taber meget, ved at udelukkes fra disse Viisdommens Templer, som man kalder Skoler og Akademier.

Paa en Tid, da det Nyttige og Behagelige i Videnskaberne bekiendtgiøres i levende Sprog, og da disse Sprog læses og forstaaes af Fruentimret, endog i de Lande, hvor Kundskaben endnu ikke er meget udbredet, behøver vel Forfatterinden ikke at undskyldes, fordi hun har dristet sig til at bøde paa den Mangel af gode Skrifter i Moders-Maalet, som kuns faa Lærde holde deres Agtsomhed værd. Man formoder og, at de Damer, som besøge Skuepladsen

sen og Selskaberne, for at sees selv, ikke holde det for en ganske utilladelig Forfængelighed, at et Fruentimmer søger at agtes for noget, som giør Forstanden Ære; og at det fornuftige Publici Biefald ikke er Hende ganske ligegyldigt.

Hvad Skuespillet selv angaaer, da tilstaaer man gierne, at den for det Franske Folk og Fruentimret i sær saa egne Caracter skal være vanskelig at opføre paa en Dansk Skueplads. Roxelane siger meget, som en Françoise alene, og kuns faa Françoiser kunde sige til en Sultan. Den mindste Tvang i Handlingen vilde giøre hendes Friehed saa ufor-

dra-

dragelig, at Tilskuerne selv skulde skielve paa hendes Vegne, og frygte hvert Oieblik for at see Comoedien forvandlet til et Sørgespil. En lykkelig Forestilling deraf skulde vist giøre Kiønnet megen Ære. Den skulde viise, hvor meget en fornuftig Brug af dets Yndigheder kunde giøre til at formilde endog den grummeste Despotisme.

En Fransos skal derimod, troer jeg, ikke være saa vel skikket, som en Dansk, til at udtrykke det Besynderlige i de Østerlandske Sæder; og en Contrast imellem begge disse Carakterer, skal uden Tvivl være baade et angenemt og et lære-

riigt

riigt Syn for en Nation, hvis naturlige Væsen er at gaae en Middelvei imellem Frækhed og Slaverie, imellem Flygtighed og Træghed.

Første Act.

Theatret forestiller en Sal i det Inderste af Serailet, ziret med Tapeter, Sophaer og Røgelse-Kar. Paa den høire Side staaer en Sopha belagt med Hynder.

Første Scene.

Soliman. Osmin.

Soliman kommer ind med et bedrøvet Væsen, og gaaer med lange Skridt over Theatret. Osmin følger noget bag efter ham.

Osmin.

Allernaadigste Sultan! Deres troe Slave venter efter Deres Befalning — ikke et Ord — Herre — Han lader mig snakke — Herre?

Soliman.

Siig mig, min kiære Osmin, om du fra den Tid af, da jeg betroede mine Fruentimmere og mit Serail til din Omsorg og Nidkiærhed —

Osmin.

Det er min Troe en slem Bestilling.

Soliman.

Har iblant tusende Skiønheder, som er Siælens Fornøielse, fundet een eneste, hvis Yndigheder lignede Elmires?

Osmin.

Nei Herre! og siden De elsker hende —

Soliman.

Siig, at jeg tilbeder hende. Ak! hvad er jeg dog ulykkelig!

Osmin.

Meget Got. Men der er en Tilstand, som er værre end Deres, og det er den, jeg befinder mig udi.

Soliman.

Elmire reiser! Denne indtagende Elmire, der rører Hiertet end og ved hendes Stolthed. Elmire, som er min Plage og mit høieste Gode, hun forlader mig! Jeg forestiller mig ideligen det første Øieblik, jeg saae hende; Indtaget af en dødelig Skræk laae hun ubevægelig i eders Arme. Hun besvimede! Ak! Gud, hvor var hun deilig! Da hun kom lidet til sig selv, løftede hun disse store blaae rørende og søde Øine op til os. Ak! de bleve endnu deiligere ved hendes Taare! beskiæftiget med den søde Fornøielse, at see hendes Bekymringer vige for Kierlighed, smigrede jeg mig

selv

selv med det Haab uden Møie at blive Mester af et Hierte, der følede sin Ulykke fra først. Men jeg bedrog mig, Osmin; fortryllet af hendes Yndigheder, var jeg ikke mere Herre over mig selv, fra dette Øieblik af forglemte jeg mit Herredømme, jeg blev hendes Elskere, end mere, jeg blev hendes Slave. Lad af, deilige Elmire, (sagde jeg til hende) at beklage eder, ansee mig ikke som en forhadt Tyran, der vil tvinge eder til at leve under hans Herredømme, tilbring alene en Maaned paa dette Sted, og jeg forsikrer, at I, naar Tiden er omme, skal overleveres i eders Venners Arme, dersom mine Sukke og min Kierlighed er eder ligegyldig. Jeg giorde Eeden, Tiden er forløben, hvad vil der blive af mig?

Osmin.

Hun bliver nok længere, Herre, seer jeg ret, saa frygter hun i sit Hierte ligesaa meget for denne Bortreise som De.

Soliman.

Hvoraf slutter du det?

Osmin.

Af det, at hun er et Fruentimmer, og at det ikke alletider er en let Sag, at faae en Tyrkisk Keiser iblant sine Tilbedere. Elmire er født i Spanien, følgeligen stolt, men tillige forliebt, og hun ønsker hemmeligen intet høiere end at overgive sit Hierte.

Soliman.

Du giør hende Uret.

Osmin.

Nei vist giør jeg ikke. Tager ikke Elmire hver Morgen imod Dem ved sit Natbord?

Soliman.

Ja, men hun er saa koldsindig.

Osmin.

Just for at giøre Dem des hidsigere. Det er Coquetternes Greb. Jeg grunder min Meening paa visse med Konst udførte Henrykkelser, en ordentlig Skiødesløshed, en forud bereedt og vel anbragt Hændelse, og smaae Ubehændigheder, der skeer paa den behændigste Maade. Snart samles Flætningerne af hendes Haar tilsammen, for at sinykke hendes Pande med nye Prydelser. Dette vil hun giøre selv. Jeg, som er ligegyldig ved alt dette, kan tydeligen see, at hendes Hensigt er, at Speilet skal viise Dem Skabningen af to deilige runde Arme. Snart skal der noget rettes paa et Falbula, ved den Leilighed sees den nydeligste Fod i Verden; men som Elmire er nødt til at bukke sig, saa gaaer Pudder-Kaaben fra hinanden, hun mærker det og trækker den saa hurtig sammen, at hun blotter paa den ene Side det, hun skiuler paa den anden. Ved denne Uorden rødmes Elmire, hun kaster et par Øine til Dem, hvis forvirrede Bluefærdighed synes at bede om Forladelse,

ladelse, og dog viise de mindre Forvirring end List. En anden Gang vil hun fæste sin Kiol sammen, men giør det saa ubehændig, at hun stikker sig i Fingeren, hun kaster Naalen bort med et Av! Av! Dette lille Skrig giør Sultan blødhiertet, men, imidlertid der søges efter en bedre Knappenaal, staaer Kiolen aaben, og giver Dem Tid til at fæste Deres Øine paa et Bryst og et Liv, der viiser, at de ikke har laant noget af Konsten.

Soliman.

Hold op, Osmin, og lær bedre at kiende en Person, der fortiener Ærbødighed, og som tilbedes af din Herre.

Osmin.

Jeg har Uret, og tilstaaer min Vildfarelse. De er ikke elsket Herre, siden De ikke vil være det.

Soliman.

Jeg? jeg vil ikke være det?

Osmin.

Nei Herre, og det maa være en Ulykke, der klæver ved Dem, at De alletider dømmer om Værdien af en Ting efter det, den koster. Saasnart en ung Skiønhed opfylder Deres Ønsker, saa forlader De hende; saalænge hun er haard, saa klager, sukker og fortvivler De. Paa hvad Maade skal man da giøre Dem lykkelig?

Soliman.

Det er sandt jeg fortiener at beklages.

Osmin.

Det seer jeg. Men Herre, for at stifte Fred iblandt fem hundrede Rivaler, er det Tid at giøre et Val. De tragte alle efter at blive Sultanens Favorit. De spinder paa Sammenrottelser, med eet Ord, de skriger og skraaler, og der er saadan en Tumult —

Soliman.

Elmire er alene værdig til at behage mig.

Osmin.

Nu vel da, saa viis mindre Empfindtlighed. Behold den, De elsker, og send al den øvrige Hob af unyttige Fruentimmere bort i hendes Sted. De Stakler bliver dog dagligen ved hundrede af mine endnu mindre nødvendige Ligemænd mistrøstede enten af en Skyldighed eller af Egensindighed; Thi da vi paa en ganske anden Maade tager Deel i dem end Sultanen, saa er det jo ganske naturligt, at vi i denne Misk Mask af Villier, i denne idelige Trætten om Intet, og i en Tilstand, hvor den eene ikke kan have Fordeel af den anden, bær Had og Affkye for hinanden. Thi det, at det eene Menneske har det andet nødig, det er Grundvolden til Enighed.

Soliman.

Min Villie er, at de skal være enige, og det er din Sag at mage det saa.

Os-

Osmin.

Saa vil jeg min Troe heller lægge mit Embede ned. Thi det er umueligt at skaffe Enighed i et Serail. Iblant andre er der en ung *Françoise*, som er munter, fremfusende, hoffærdig, og som leer af alle Ting, hun lever ligesom hun selv lyster, og er aldrig bedre tilfreds, end naar hun kan giøre mig Hovedet kruset.

Soliman.

Paa Beskrivelsen kan jeg kiende hende. Er det ikke Roxelane?

Osmin.

Jo.

Soliman.

Jeg har i nogen Tid stræbt efter at faae at vide, hvad der stak i hende, thi det er et snurrigt Ansigt.

Osmin.

Hendes stumpede Næse synes at foragte Amor selv.

Soliman.

Hun maa holdes inden visse Grændser.

Osmin.

Taalmodigheden forgaaer mig med hende; naar jeg skiender, saa synger og danser hun, hun efteraber mig og Sultanen med; og hun er den eneste, som ikke viiser den mindste Lyst eller Begierlighed til at behage Dem.

 Soli-

Soliman.

Du skulde snart see hende forandre sin Meening, dersom jeg gav hende et venligt Diekast. Men lad os nu ikke tale meer om hende. Siig mig, er de Gaver færdige, som Elmire skal have?

Osmin.

Ja Herre, skal jeg hente dem?

Soliman.

Ja.

Anden Scene.

Soliman. alene

Hvilket Dieblik! Hvilken bedrøvet Skilsmisse! Jeg havde endnu ikke prøvet denne Marter. Ak! skal jeg da sukke for en Person, der berøves mig for Evig! men der kommer hun.

Tredie Scene.

Soliman. Elmire. Osmin og adskillige Slaver med Foræringer, som bliver staaende paa det Inderste af Theatret.

Soliman.

Ak! Jeg veed hvad I vil sige: Reis bort: Hør hverken efter mine Sukke eller min Kierlighed. Jeg har holdt eder en Maaned paa dette Sted, for at vænne eder til at herske. Jeg har

deelt min Magt og mit Herredømme med eder; langt fra at paalægge eders Frihed den mindste Tvang, har jeg tvertimod indseet Misbrugen af saa Tyrannisk en Lov. Og dersom dødelige Mennesker kan have Rettighed til en uindskrænket Magt, saa kan Deilighed alene give den.

Elmire.

Herre! Deres ædelmodige Siæl har forskaffet mig en langt sødere Fornøielse. At agte og ære Dem formedelst den Godhed og Mildhed, der viiser sig i al Deres Foretagende, har giort mig lykkelig. En Sultans Dyder, som giør ham elsket af enhver, overveier i alle Maader den Rettighed, hans Krone giver ham; og han er vissere paa at blive adlydet ved de Indtryk, samme giør i Hierterne, end ved hans Befalninger.

Soliman.

Og imidlertid forlader Elmire mig dog, denne Dag adskiller os.

Elmire.

Hvorledes! er Maaneden allerede forløben?

Soliman.

Hvad siger I? kunde vel Elmire —

Elmire.

Herre, jeg vil sætte min Reise op, dersom den forvolder Dem saa heftig en Smerte. Den Agt, jeg er Dem skyldig —

Soliman.

Dersom det skeer alene af Agt, saa reis: Jeg vil selv berøve mig min Lyksalighed, eders er mig langt dyrebarere, min egen bør staae tilbage. Havde det været af Kierlighed — Men alt Haab er ude — Gaae hen til eders Fædreneland, kast Jer i eders Venners Arme, det kan ikke være andet, de maae elske eder.

Elmire.

Undertiden er vores Skiæbne dem meget ligegyldig; det Venskab, de bær for os, svækkes ved Tiden. De derimod har baaret en ædel Omhu for mig, og man hører alletider dem nærmest til, der tragter at giøre os lykkelig.

Soliman.

Mit Exempel kan tiene dem til en Regel. Siig dem, hvor kiær jeg havde eder, viis dem disse Gaver, som en Skat, mit oprigtige Hierte skyldede eder. (Pegende paa Slaverne med Foræringerne)

Elmire.

Herre, jeg kan ikke tage imod dem.

Soliman.

Hvad! I kan tilføie mig slig en Forhaanelse! I kan ydmyge mig saa dybt, indtil at foragte mine Gaver!

Elmire.

Jeg vil ikke føre andet med mig end Erindringen af eders Godhed. Deres Billede er (om

ikke

Ikke af Kierlighed, saa dog af Erkiendtlighed) saa dybt indgravet i mit Hierte, at det aldrig kan udslettes, mig synes, nu jeg skal forlade dette Sted, at jeg forlader mit Fædreneland og Alting, (Med en forstillet Ømhed) Soliman lev vel!

Soliman.

Elmire — Gaaer I bort! — Elmire —

Elmire. (sagte)

Frisk Mod, han er allerede rørt.

Soliman.

Og mine Gaver skal forkastes! Antag dem i det mindste som et Pant paa den reeneste og ømmeste Kierlighed.

Elmire.

Nei, jeg kan aldrig imodtage saa kostbare Gaver uden til at pryde mig med for Deres Øine.

Soliman.

Nu vel — Alle mine Ønsker ere forgiæves, I er følesløs ved alt det onde, jeg lider.

Elmire. (Med en tvungen Uroelighed)

Mens —

Soliman.

Bliv ved — Nu — Reiser I bort Elmire?

Elmire.

Herre — Jeg tager imod Deres Foræring.

Soli-

Soliman.

Hvordan! Min Lykke. —

Elmire.

Jeg har tvunget mig længe nok. Den, der kan forstille sig, elsker kun maadelig; og al den Tid, man spilder ved slig en Forstillelse, den stiæler man fra sin Elskere. Ja, mit Hierte hører Dem til, det har været Deres fra det første Oieblik, jeg saae Dem, og dersom De har seet mig fælde Taare, da er det alene skeet af Frygt for, at Deres Hierte ikke skulde svare til mine Ønsker.

Soliman.

(Med en Tone, der viiser mindre Fornøielse end Forundring over at see Elmire saa hastig give efter)

Ak! Jeg ventede ikke at være saa nær ved min Lykke (sagte.) Osmin har nok sagt mig det.

Elmire. (Med Heftighed)

De elsker mig og jeg elsker Dem, mit Hierte føler de heftigste Bevægelser. Jeg vil selv gaae hen, for at ophæve Foranstaltningen til en Reise, der havde kostet mit Liv, om den var gaaet for sig. (sagte) Endelig har jeg vundet Seier.

Fierde Scene.

Soliman. Osmin.

Osmin.

Herre, jeg ønsker Dem til Lykke. Jeg seer Dem i en glædelig Henrykkelse —

Soli-

Soliman.

Nei, jeg kunde aldrig troe, at hun havde overgivet sig paa saa kort en Tid.

Osmin.

Hvorledes! Hun har jo forsvaret sig i en heel Maaned! og hun er min Troe den eneste blant hendes Kiøn, der i lige Tilfælde havde giemt sit Hierte saa længe.

Soliman.

Osmin, skulde hun vel ikke være mere ærgierrig end forliebt? Jeg veed ikke; men jeg blev slet ikke den rørende Uroelighed og den søde Uorden vaer, der bevidner en oprigtig Kierlighed.

Osmin.

Det er jo at foruroelige sig selv over intet.

Soliman.

Jeg vilde have fornøiet mig ved den søde Forvirring, en tilvorende Kierlighed foraarsager, selv bereede mig min Lykke, vente og kiende den, bestride hendes Indvendinger, og lidt efter lidt vundet Seier; men nu Elmire elsker mig, saa er al Forhindring ophævet. Ak! hvi blev hendes Hierte ikke ved at forstille sig? Hendes Kierlighed, enten den nu er virkelig eller forstilt, giør mig min Triumph let; og er slet ikke rørende for min Empfindtlighed.

Osmin.

Nu er det klart igien. Men hvem kunde vel stride længere imod Dem? Og har en Monark nogensinde fundet uovervindelige Hierter? Især er her ingen Grusomme i dette Land, thi de kiende alle Tidens Kostbarhed; og jeg har jo allerede sagt Dem, at Fruentimmere er og bliver Fruentimmere. Troe dog Mahomet, vores store Lovgivere, han siger, at den forsigtige Natur har indpræntet Mildhed og Feielighed i deres Siæle. Hvorfor vil vi da være saa ubillige og kræve en Modstand af dem, der overgaaer deres Kræfter? Alle disse Væsener ere skabte til Mandfolkenes Fornøielse; deres Tilstand fører med sig, at de skal være forliebt, og det er deres Pligt at være svag. En uafladelig Modstand vilde bryde al god Forstaaelse i det Menneskelige Samfund, hvor Alting er indrettet til det almindelige Beste. Altsaa er Elmire i denne Post ligesom alle andre, hendes Skiæbne er at give efter, og Deres er at overvinde.

Soliman.

Mit Hierte var indtaget af hendes Yndigheder. Men hvad, skal jeg da aldrig see andet end føielige Fruentimmere? blotte caresserende Maskiner! Jeg maa belave mig paa at høre disse kiædsommelige og elendige Berømmelser, hvorved Siælen vansmægter. Ak! Dersom du seer mig

i den

i den gruesomme Tilstand, i hvilken Kierligheden undertrykkes, saa kom mig til Hielp.

Osmin.

Det skal skee. Jeg vil bruge alle mine Konster: Musik, Dans, Taffelets Forlystelser kan blive et Middel til at opmuntre Dem.

Femte Scene.

Elmire. Soliman. Osmin.

Elmire. (prægtig klædt)

Herre, dersom Farven af denne Klædning er Dem tækkelig, saa har jeg udvalgt den, siden den klæder mig best. Hvad tykkes Dem?

Soliman.

At I alletider er elskværdig.

Elmire.

Min Hensigt er ene og alene at behage Dem.

Soliman.

Med saa store Yndigheder kan I alletider være forvisset om den Virkning, eders Prydelse giør. Men imidlertid synes mig, at eders forrige Klædedragt — uden at dølge noget af de Skiønheder, jeg tilbeder — var mere ligefrem — mere naturlig, og — tør jeg sige det? lignede eders Skiønhed mere.

Elmire.

At jeg gav denne Fortrinnet, var alene, fordi dens Farve lignede den Ild, mit Hierte brænder af.

Osmin. (sagte)

Jo, jo, det er den rette Maade at tale paa.

Elmire.

Man bør endog i de allermindste Ting stræbe efter, at viise den Omhu, man bær for at tækkes den, man elsker; og da alle mine Sandser er indtagen af den overmaade Lykke. —

Soliman.

Elmire. —

Elmire.

Ak! Tillad mig at glædes ved mit Val: Ja Herre, Sandheden selv taler ved min Mund. Hvem kan være værdigere til at elskes, end De? De utallige Dyder, som omringer Dem, hvis Glands —

Osmin. (sagte)

Bliv kun saa ved.

Soliman.

Elmire, hav den Godhed ikke at smigre for mig.

Elmire.

Den, som frygter for og rødmes ved Berømmelser, fortiener dem, og det forøger min Kierlighed.

Soliman.

Hvad! I bliver dog ved!

Osmin.

Osmin.

(Som seer, at Tiden begynder at falde Sultan lang)

Herre, vil De, at jeg skal giøre Anstalt til en liden Forlystelse.

Soliman.

Ja, og det strax, for at fornøie min Sultane.

Elmire.

Herre, spar denne Umage, slige Forlystelser ere ganske unødvendige, Kiærlighed er Fornøielse nok i sig selv, den bør alene beskiæftige os. Midt i disse unyttige Forlystelser seer og hører man dog kun sin Elskende. Sind og Sands ere hæftede hos ham og følesløse ved alt andet. Skuespil, Musik, og Dands ere alene opfundne for at holde følesløse Hierter skadesløse.

Soliman.

Nei, de forøger elskende Personers Lyksalighed, Forlystelserne ere skabte for dem og ikke for ligegyldige Siæle.

Osmin.

Det er vel talt. Herre, dersom De finder det saa for got, saa vil jeg kalde Slaverne ind for at dandse?

Elmire.

Nei, nei.

Osmin.

Det er mig, der underviiser dem.

Soliman.

Osmin, lad den nye Sangerinde kaldes ind, som nylig er kommen i Serrailet. Hun berømmes meget.

Osmin.

Hun skal være her paa Øieblikket.

Siette Scene.

Soliman. Elmire.

Soliman.

Elmire er I en Elskere af Musiken?

Elmire.

Men — Ja — naar De har Lyst dertil, og spørg i øvrigt ikke om hvad der behager mig. Jeg finder ikke Fornøielse i noget uden i at agte og ære Dem, De er al min Glæde. Ak! dersom De elskede mig lige saa. —

Soliman.

Ha! I fornærmer mig. —

Elmire.

Saa tragtede De ikke efter andet, Herre.

Soliman.

Der kommer hun, dersom man har sagt sandt for mig, saa vil hendes Sang fornøie os. Sid ned.

(Elmire sætter sig hos ham paa den Sopha, Hynderne ligger; naar Delia kommer, siger Soliman)

Hvorledes! Hun er ret vel skabt.

Elmire.

Elmire.

Men — Ja — Hendes sværtede Øine-bryne forvolder, at hun falder i Øinene; men hun taber strax, naar man seer hende nær ved.

Syvende Scene.

Delia. Soliman. Elmire.

(Soliman og Elmire sidder paa en Sopha. Delia nærmer sig meget frygtsom til dem; naar hun er kommen midt paa Theatret, falder hun paa det ene Knæ for Soliman.)

Delia.

Herre, Delia indstiller sig her efter din Befalning, Osmin har sagt, at du vilde høre mig, jeg var mig ikke saa stor en Ære ventende.

Soliman.

Staae op, og syng.

Delia.

Forlad, at jeg skiælver, Ørnen har alene Rettighed til at betragte Solen, derfor lad din Siel være naadig. (Hun synger.)

Aria.

I Fred og Krig man finder
Dig stedse Seiervinder.
Dit Diekast indtager
Hvert Hierte til Dig drager,
Dog Frygt og Skræk indjager,
Naar det fortørnet er.

Her Mars og Venus trette
Om Dig en Krands at flætte;
Din seierrige Fane
Paa Martis tumle Bane
Saa hastig Fienden skrækker
Som Du i os opvækker
De søde Følelser.

Soliman.

Hvad er det, der rører mit Hierte saa heftigen? Hendes Stemme indtager og fortryller mig.

Elmire.

Det, der behager mig best, er at Ordene kommer overeens med Sandheden, (sagte ved at see paa Delia) mig synes, hun begynder at giøre sig til.

Soliman.

Der er noget behageligt ved hende, som jeg ikke selv veed hvad er. (til Elmire, som han tager ved Haanden) Jeg vil, at hun skal beflitte sig paa at giøre eder sin Opvartning. (Han seer paa Delia) Hvad maa saa deilig en Mund ikke vel kunde udtrykke forliebte Følelser.

Delia.

Dersom De vil have det, saa vil jeg synge noget til Roes for Ubestandighed.

Elmire.

Det er alt nok. —

Soliman.

Elmire vær saa artig — hun fortiener at opmuntres.

El-

Elmire.

Som De vil.

Soliman.

Syng, I giør mig eder derved forbunden.

Elmire. (sagte)

Det gaaer for viidt, Taalmodigheden forgaaer mig.

Delia. synger *).

Aria.

Unge Hierter, Lærdom tager
Udaf Zephyrs Kierlighed;
Rosen, Lilien ham behager,
Han ved hvert et Blomster smager
Atter nye Begierlighed.
Giører saa: den Sødhed nyder,
Elsker alle udi Flæng;
Smukke Piger kun betyder
Blomster udi Amors Eng.

Soliman. (Reiser sig)

Intet kan være mere fuldkommen, hun indtager Hiertet og Ørene tillige. (Til Elmire) Hvad tykkes eder derom?

Elmire.

Hendes Sang er alt for konstlet.

 Soliman.

*) Imedens Delia synger, slaaer Sultan Takten i Elmires Haand. Da Elmire mærker, at Sultan viser saa megen Agtsomhed for Delia, trækker hun sin Haand tilbage af Jalousie.

Soliman.

I har Ret. Hun synger uforlignelig.

Elmire.

Det Svar passer got. Men jeg vil ikke længere forstyrre Dem i den Fornøielse at høre paa hende. (sagte) Jeg vil skiule min Forbittrelse for dem.

Ottende Scene.

Soliman. Delia.

Soliman.

(Som hører og seer intet uden Delia, bliver ikke vaer, at Elmire gaaer bort)

O! deilige Delia! Du kan efter eget Behag forandre Hierterne; der er en fortryllende Kraft i alt det, du siger, man bliver ubestandig i det samme Øieblik man hører dig synge om Ubestandighed. Men jeg tænker ikke paa, at Elmire. —

Delia. (Med en hemmelig Glæde)

Hun gik fortrydelig bort.

Soliman.

Hvad! Jeg er ikke bleven vaer — det er en Virkning af den Fornøielse, man nyder ved at høre eders deilige Stemme.

Niende Scene.

Soliman. Osmin. Delia.

Osmin.

Herre, det er umueligt at holde det længere ud med denne lille Slavindes Haardnakkenhed. Tillad mig at straffe hende, hun trodser og skiænder, og giør mig tusende Historier, hun er sammensadt af bare Gøglerier, og jeg er alletider et Maal for dem. Hun siger mig de utaaleligste Ting med Latter, er munter midt i sin Ondskab og giør Nar af min Vrede. Hun vil hverken vide af Tvang eller Myndighed at sige. Jeg er den første og fornemste Officier i Serrailet, jeg forestiller Deres egen høie og hellige Majestæt, og at handle mod mine Befalninger, er at forbryde sig imod Dem selv.

Soliman.

Det er et besynderligt Gemyt.

Osmin.

Hun er ubeskeden i den høieste Grad.

Soliman.

Jeg vil tale med hende.

Osmin.

Jeg var hos hende og forbød hende udtrykkelig og ved stor Straf ikke at sætte en Fod ud af hendes Kammer. Men hun tog mig smukt ved Armen, og sat mig uden for Døren og gav sig

hiertelig til at lee over min Vrede. Derpaa fulgte hun bag efter mig, saa vel for at have den Fornøielse at besvære sig over mig til Dem, som for at giøre det, jeg forbyder. Men der seer jeg hende, Herre.

Tiende Scene.

Roxelane. Soliman. Osmin. Delia.

Roxelane.

Ha! Himlen skee Tak! saa faaer jeg dog engang en Menneskelig Skabning at see. I er da denne mægtige Sultan, hvis Slavinde Jeg er? Nu vel da min kiere Herre! vær saa god og jag denne Ulykkens Fugl (pegende paa Osmin) bort paa Øieblikket.

Osmin.

Hem! den Begyndelse er artig nok.

Roxelane.

Saa hurtig! gaae din Vei, skil os af med dit fortrædelige Aasyn. Afsted.

Soliman.

Roxelane, bær Ærbødighed for en Minister, der fuldbyrder en Herres Villie, hvis Befalinger enhver uden Modsigelse bør adlyde.

Roxelane.

Ei! Ei!

Soliman.

I er ikke i Frankrig for nærværende Tid, beflit Jer derfor paa, at være from og føielig.

Troe

Troe mig, vær hørig og Lydig; thi Egensindighed og Forvovenhed afstraffes i Serailet.

Roxelane.

Det er en behagelig Tale! Hvad er dog en Tyrkisk Keiser ikke Artig! bær I Jer saaledes ad, for at blive elsket af Fruentimmere? Nu, det kalder jeg at have store Gaver, med dem kan I vel fortrylle baade Sind og Sands; Jeg finder Jer i Sandhed ogsaa ret fortræffelig. Dette er Ministeren, der fuldbyrder eders Villie? Denne græsselige Knægt Rupert skal vi bære Ærbødighed for, og blindt væk adlyde? Han besidder i Sandhed ogsaa glimrende Fortienester, og, dersom I betaler ham, for at giøre Jer forhadt, saa stiæler han min Troe ikke sin Løn. Det er et vederstyggeligt Dyr, en levendes Fugle-Ræehe, mistænkelig som bare Fanden, ikke i Henseende til ham selv, der ideligen gaaer og brummer og knurrer, og for at giøre os Livet suurt, holder Visitation baade Nat og Dag. Ja han slutter os inde, som i en Faarestie. Jeg tænkte, han var bleven rasende i Gaar, fordi han fandt mig i Haven. Har I ogsaa befalet ham det? Hvad ont kan vi giøre dermed? og maa vi ikke engang have Lov til at tage frisk Luft. Frygter I, at der skal regne Mandfolk? og om saa var, saa skeete Jer vel en stor Ulykke! Himlen burde viise dette Mirakel af Medynk over den Tilstand, vi befinder os udi.

Osmin.

Osmin.

Nu vel Herre, Hvad tykkes Dem?

Soliman.

(Til Osmin betragtende Roxelane)

Hvilket artigt Ansigt! Hvilken Ild der er i hendes Øine!

Roxelane.

Hvad! Hvisker I? Det kan jeg lade eder vide som en Ven, at der er intet uhøfligere. I giorde meget bedre, at høre paa mig, der vil tage sig den Umage paa, at giøre Jer til en fuldkommen artig Sultan. I maa, om I saa behager, giøre Begyndelsen med at afskaffe den vrange Meening, I er udi, at have Rettighed til at Tyrannisere over os. Det er just tvert imod, Mansfolkene ere alene skabte til vor Fornøielse. Ret denne Feil, søg at behage, man er færdig at døe af Længsel hos Jer. I steden for at bruge denne foregivne Herre, som er saa utaalelig for mig, til et Sendebud, saa tag en ung, velskabt og elskværdig Officier til den Bestilling, lad ham hver Morgen indfinde sig for at spørge, hvad vores Forlangende er, og giøre os et behageligt Udkast til allehaande Forlystelser. Hvad skal dette Jern-Tral-Værk i vore Vinduer? bedæk dem med de kostbareste Blomster. Lad Serailets Porte staae aaben, og den Fornøielse og Lyksalighed, man nyder derinde, bør være den eeneste Forhindring til at forlade det.

I skal

I skal begegne eders Slavinder som Damer, være artig imod dem alle, men kun forliebt i een. Og seer man da, at I er værd at bære Godhed for, saa giver man Jer det tilkiende. Nu gaaer jeg bort. Jeg har sagt Jer, at I bør føre Jer artigere op imod os. Det er min første Lærdom, benyt Jer af den det beste I kan, saa vil jeg see, om det lønner Umagen, at beære eder med flere.

Osmin.

Got. (Til Soliman) Hun taler dem temmelig myndig til.

Elvte Scene.

Soliman. Delia. Osmin.

Delia.

Stormægtigste Sultan! finder De Behag i at høre en forliebt Aria?

Soliman.

Nei. Det er Tid at begive mig i Divanet. I skal blive kaldet, naar jeg faaer Lyst at høre eder.

Delia. (For sig selv, i det hun gaaer)

Hans Tone er temmelig bydende, han kunde nok have flere Underviisninger nødig.

Osmin.

Herre, hvad befaler De, at der skal skee ved den oprøriske Slavinde? Paa hvad Maade skal jeg afstraffe hendes fornærmende Foragt?

Soli-

Soliman.
(Efter at han har betænkt sig lidet)

Det er et Barn, en liden Galning, som der bør sees igiennem Fingre med. (Han gaaer bort)

Osmin.

Men det kan hende sig, at Sultan kommer til at gaae i Skole hos dette Barn.

Anden Act.

Første Scene.

Soliman kommer ind, efterfulgt af adskillige Slaver. Een af dem bær et lidet fiirkanket Bord af støbt Guld, der er en sex til otte Tommer i Høiden, og halvanden Fod i Bredden. Den anden bær en meget prægtig Porcelains Skaal, som han sætter paa Bordet. Den tredie har en Guld Præsenteer-Tallerken, besat med Diamanter, to Par Porcelains Kopper og en Skee, giort af en Indiansk Fugle-Næb. Dette Næb er saa rødt som en Coral, og meget kostbar. Slaven sætter det altsammen paa Bordet. Og, naar Soliman har sat sig, overleverer den fierde Slave ham knælende, en lang tændt Pibe. Soliman giør et Tegn med Haanden, og Slaverne gaaer bort.

Soliman. (Røger og snakker et om et andet)

Jeg kan ikke komme af min Forundring igien. At høre en Slavinde tale saa overmodig. (Han røger) Elmire, Elmire, hvad er I ikke hveran-

dre ulige! og hvor vel fortiener I ikke min Kierlighed. Men Osmin bliver borte, jeg døer af Utaalmodighed. (Han røger) Mildhed, Agt, Ærbødighed og Sømmelighed ere eders Egenskaber, og denne Roxelane — (Han røger) Ja, jeg gad gierne vidst hvad hun ret tænker? det er den allerførste Gang man har seet Egensindighed og Selvraadighed paa dette Sted. Det skal forlange mig, hvorledes hun vil tale til mig. (Han røger) Man maa more sig med hendes Galskab. Men Osmin bliver borte. (Han røger) Endelig seer jeg ham komme. Nu vel?

Anden Scene.

Soliman. Osmin.

Osmin.

Herre, jeg har forrettet Deres Ærende.

Soliman.

Hvad fik du til Svar?

Osmin.

Herre, Roxelane laae og sov paa en Sopha.

Soliman.

Uden Omsvøb, Sophaen siger slet intet.

Osmin.

Saasnart hun vaagnede, blev hun mig vaer.

Soliman.

Og hvad da?

Osmin.

Osmin.

Er Bavianen med Turbanen der? spurgte hun og gned sine Oine, hvad vil den gamle Abe? Paa denne saa meget mandige Tiltale svarede jeg: Lysets Skat! Sultan sender mig, for at kysse Støvet af deres Fødder, og jeg skal tillige sige, at han venter efter Dem, for at drikke Sorbet med ham.

Soliman. (Med Heftighed)

Kommer hun?

Osmin.

Gaae og siig til din Sutlan, svarede denne Smukke, at jeg drikker ingen Sorbet, og at der er ingen Støv paa mine Fødder.

Soliman.

Virkelig — du bær dig ogsaa alletider galt ad, du kunde jo gierne bie, man er hende Agt skyldig, Osmin.

Osmin.

Hun viiser megen mod os.

Soliman.

Ja, uagtet hun sommetider forløber sig, er man dog hendes Kiøn en vis Ærbødighed skyldig. Og der er noget, som undskylder hende.

Osmin.

Ja, i Deres Oine.

Soliman.

Hendes Munterhed og unge Aar.

Osmin.

Osmin.

De tager saa stor Deel i hende, at De selv forsvarer hende. Men skal jeg ikke sige Slavinden med den deilige Stemme, noget fra Sultan?

Soliman.

Delia? Nei, slet intet.

Osmin.

Og deres forliebte Elmire?

Soliman.

Elmire? Ak! Jeg elsker hende uafladelig. Men gaae hen til Roxelane, løb, skynd dig — Hvem tør løfte Gardinet op *)?

Tredie Scene.

Soliman. Roxelane. Osmin.

Roxelane.

Det er mig.

Soliman.

I er den første — (sagte) Hun veed maaskee ikke den givne Befalning, vi vil oversee det. Roxelane, jeg er fortrydelig over, at de har begaaet den Uforsigtighed, at forstyrre eder i Jeres Rolighed. Undskyld det.

Roxe=

*) Der er ingen Døre i det Inderste af Serailet. Aabningen er aleneste lukket med et prægtigt Teppe. De sorte Gildinger holder stedse Vagt ved Indgangen, og ingen af Fruentimmerne maa komme uanmeldte for Keiseren.

Roxelane.

Jeg er mig daglig slige Stræger ventende, disse Tyrker ere saa meget artige.

Osmin.

Hvilken Uforskammenhed!

Roxelane.

(Til Soliman, som bliver ved at røge Tobak)

Vil J vel bevise mig den Artighed —

Soliman.

(Som bilder sig ind, at Roxelane begiærer Piben for at røge, flyer hende den)

Hiertelig gierne, der er den.

(Roxelane tager Piben og kaster den hen ad Gulvet)

Osmin.

Hvilken Formastelse!

Soliman. (Reisende sig i Vrede)

Hvorledes! efter slig en Forgribelse —

Osmin.

(Indtaget af Misfornøielse, gaaer hen til Sultan)

Hvad befaler De, Herre?

Soliman. (Med en vred Stemme)

Hold Munden.

(Osmin gaaer forvirret bort)

Fierde Scene.

Soliman. Roxelane.

Soliman.

Roxelane —

Roxelane.

Fy, fy, det er slet ikke smukt, at røge Tobak hos Fruentimmere, og endnu mindre for Jer, der søger at behage dem, i Sandhed —

Soliman.

Alt dette kommer mig fremmed for. Hun er rasende. Hør engang Roxelane.

Roxelane.

Jeg høerr ret got.

Soliman.

Uden Tvivl er Omgangen saa frie i Frankrig.

Roxelane.

Saa ongefær.

Soliman.

Jeg vil endnu have den Godhed, at undskylde eders Munterhed, og dersom I vil blive mere Forsigtig i Fremtiden, saa vil jeg forglemme alt, hvad I har sagt til mig.

Roxelane.

I vil forglemme det? saa meget desværre.

Soliman.

I bør bære Ærbødighed for mig.

Roxelane.

Det er endnu tusende Gange værre.

Soliman.

Hvorledes!

Roxelane.

I taber, I taber selv derved, siger jeg, det er uimodsigeligt. Thi hvorledes skal man da bære sig ad, min Herre! med at forbedre Jer?

Soliman.

Med at forbedre mig, og hvori, om jeg maa spørge?

Roxelane.

Hvori, hvori? Disse Sultaner kommer mig til at lee. De bilder sig ind, at der er slet intet, at sætte ud paa dem. Troe mig, lad dette tvungne Væsen fare, mig synes, at jeg begynder at tage Deel i eders Adfærd, Venskab er min Ledsagere; det var til større Fordeel for Jer, om det var Had, thi den er oprigtig, og meget Guld værd, naar man vil høre efter den. En Ven har Medynk med os, og lemper sig efter os. Men vore Fiender derimod seer end og de mindste Feil. De kiender det Falske af en misbrugt Høihed. Naar Venskab sover, saa vaager Had, raadfør eder derfor med den, I, som vilde føre Regieringen. Hovmod forfører os, men skal vi skaane den Forræder? Nei —

Soliman. (sagte)

Det er et forunderligt Fruentimmer, (høit) hold nu op.

Roxelane.

Gierne, dersom I fortørnes derover; thi det er ingenlunde min Hensigt.

Soliman.

Saa brug meer Forsigtighed.

Roxelane.

Det er sandt. I har Ret, naar I forfærdes for Sandheden; thi eders Øren ere ikke skabte til at høre den.

Soliman.

End da! I forglemmer ganske, hvem jeg er, og hvad I er.

Roxelane.

Hvem I er, og hvad jeg er? I er en stor Herre, og jeg er en smuk Pige, det kan gierne gaae lige op.

Soliman.

Ja. I eders Fædreneland.

Roxelane.

Ak! Gid jeg var der! Alting er her saa afskyeligt, at jeg maa tilfulde lære at kiende Forskiellen imellem dette forbandede Land og mit. Da der ingen Slaver er hos os, saa smager man Fornøielse, Frihed og Glæde ved hvert Aandedræt, enhver Indbygger synes at være Konge, under en Konge, der elsker sine Indbyggere.

Soliman.

Saa vidt jeg kan see, saa vilde I blive meget fornøiet ved, at forlade mig.

Roxelane.

Tilforladelig. Jeg er meget oprigtig.

Soliman.

Men dersom Fornøielsen holdt Jer tilbage? Og man søgte, at giøre eder lykkelig?

Roxelane.

Hvorved?

Soliman.

Har I da slet ingen Lyst til at behage Soliman, og at erhværve Jer hans Gunst?

Roxelane.

Nei.

Soliman.

Meener I det ogsaa af Hiertet.

Roxelane.

Jeg taler som jeg tænker.

Soliman.

Imidlertid giorde jeg mig dog Haab —

Roxelane.

Som jeg siger, I tager visselig Feil.

Soliman.

I lader mig ikke vederfares Ret. Hvad, I vil aldrig —

Roxelane.

Aae — Aldrig — Det er just ikke at svære for. En liden Egensindighed, et Indfald, kan give udslaget paa det altsammen.

Soliman.

Nü vel, jeg vil da vente alle Ting af denne lille Egensindighed og dette Indfald. Imidlertid spiiser I med mig til Aften.

Roxelane.

Det har jeg slet ingen Lyst til.

Soliman.

Jeg troede det var en Ære. Og I burde —

Roxelane.

Jeg burde! Ei Herre! I burde meget før skille Jer af med disse ydmygende Talemaader om Skyldighed og Ære, de viiser kun eders Magt, og giver eder ingenlunde den Fortieneste, at behage.

Soliman.

Kom, det vil jeg ogsaa giøre.

Roxelane.

Det kalder jeg, at føre sig fornuftig op. Naar I kun vil lade Jer sige, og lover Forbedring, saa skal jeg nok underviise eder. Men lad os nu see, om vi træffe et Forlig. Et Aftens-Maaltid trækker Følger efter sig, I er ikke min Kiæreste, vi er langt fra ikke kommen saa viidt endnu, men for at giøre Bekiendskab, saa kan I spiise hos mig til Middag.

 Soliman.

Soliman.

Hierteligt gierne. – Osmin!

Femte Scene.

Soliman. Roxelane. Osmin.

Roxelane.

Det er mig, der skal giøre Anordningen. Osmin, siig til Kiøgemesteren, at Sultan spiiser hos mig til Middag; Anretningen maa være kostbar, og paa det lækkerste tillavet. Men lad ham skynde sig noget, thi om et Øieblik skal der rettes an *).

(Osmin vender sig meget forundret til Soliman, for at faae hans Meening at vide)

Soliman.

Giør hvad Roxelane befaler. (Osmin gaaer)

Siette Scene.

Roxelane. Soliman.

Roxelane.

Har I ingen elskværdig Sultane, hvis Nærværelse kunde forøge vores Glæde? Hør, Jeg vil bede Elmire, man har dog sagt mig, at I holder en Klat af hende.

Soliman.

*) Mout-par Emine er Stor-Sultans Kiøgemester, han har et Tusend tre Hundrede Personer, at byde over.

Soliman.

Ja — Men —

Roxelane.

Eller Delia, denne Circaserinde, hvis Stemme foraarsager eder saadanne søde Henrykkelser. Hvad, om jeg bad hende?

Soliman.

Det er unødvendigt. Lad os være alene.

Roxelane.

Ja, ja.

Soliman.

Jeg forlader mig derpaa.

Roxelane.

Lad mig kun raade, jeg skal giøre Indretningen ganske nydelig.

Syvende Scene.

Soliman. Roxelane. Osmin.

Osmin.

Deres Befalning er efterlevet.

Soliman. (Tager Osmin til en Side)

Osmin, gaae hen til Elmire, stil hendes Hierte tilfreds ved den Forsikkring, at jeg i Aften —

Roxelane.

Hvad siger I?

Soliman.

Intet, intet, (til Osmin.) vist kommer til hende.

Roxelane.

Hvad har I for Hemmeligheder, at sige ham?

Soliman.

Gaae.

Roxelane.

Send ham ikke bort, om jeg maa bede, jeg har ham nødig.

Soliman.

Bliv.

Roxelane.

Og følg lige efter Bogstaven alt, hvad jeg siger dig. (Til Soliman) Gaae I hen og anvend disse faae Øieblik til eders Riges Velfærd. Jeg skal lade eder kalde, naar Alting er bragt i Orden.

Soliman. (sagte)

Jeg har aldrig i min Livstid, hørt eller seet noget saa moersomt, jeg vil fornøie mig selv med at giøre alle Ting, som hun finder det for got. (Han gaaer bort, og giør en meget dyb Hilsen for Roxelane, som tager imod dem med en latterlig Værdighed)

Ottende Scene.

Roxelane. Osmin.

Osmin. (Imidlertid Roxelane følger Soliman bort) Soliman vil fornøie sig, det er en Lyst der er kommen over ham i dette Øieblik. Men jeg maa smigre lidt for hende, siden hun begynder at komme i Naade, hendes Magt kunde maaskee blive mig skadelig, og saa gaaer det jo siden lige op, om jeg, naar jeg finder Leilighed, taler ilde om hende. (Til Roxelane) Endelig har De vundet Seier.

Roxelane.

Forundrer det dig?

Osmin.

O aldeles ikke, De fortiener i alle Maader, det Fortrin, der gives Dem, enhver maa tilstaae, at den der havde saa stor Forstand og besad tillige saa stor en Deilighed —

Roxelane.

Ret alvorlig?

Osmin.

Forlad Dem paa en underdanig og troe Slave, som er Dem ganske hengiven. De kan være forvisset om, at der er ingen større Sandhed, ingen større —

Roxelane.

Ja, jeg er fuldkommen overbeviist, hvor viidt jeg bør forlade mig paa din Nidkierhed. Jeg kiender Hoffmændene. Gaae derfor hen og bring dine Vare an et andet Sted; thi jeg kan imod din Villie læse dit Hierte i dit Ansigt. Du vil kun offre til denne Dags Afgud. Imidlertid er dog disse Hoff-Veir-Glas til den Nytte, at de ganske sikkert viiser Tidernes Forandring. Kulde, Heede, Stilte og Stormvinde, de stiger og falder; ligesom Leiligheden fører det med sig. Og det er ogsaa alt, hvad de duer til.

Osmin. (sagte *)

Hun kiender mig for nøie, at jeg skulde styrte hende. (Til Roxelane) Nei, jeg kan slet ikke forstille mig, og jeg er i Sandhed meer end nogen anden —

Roxelane.

Hør nu kun, hvad jeg har at befale dig, og følg det uden mindste Overlæg. Gaae hen til Elmire og Delia, siig dem, at Soliman beder dem spiise

*) Her kommer otte sorte Slaver ind, breder et Teppe paa Gulvet, og oven paa Teppet et rundt Stykke Corduan, som de bedækker med blommet Indiansk Lærret. Derpaa sætter de et rundt Bord af Massiv-Sølv, halvanden Fod i Høiden og fire Fod i Diameter med en Rand af to Fingers bred. Rundt om Bordet lægges fire Hynder, besat med Guld-Fryndser og Qvaster. Alt dette skeer i største Hast og i den dybe Tavshed, som hersker i Serailet.

spiise med sig til Middag, og understaaer du dig at sige, jeg har sendt dig, saa skal det koste dit Hoved. Ja Soliman selv maa ikke engang vide det.

Osmin. (sagte)

Ved Ali Skiæg! Dette giør mig ganske forvirret.

Roxelane.

Hvordan! Staaer du der endnu? Skynd dig noget, og for alting tag dig vel i Agt, at du ikke forraader mig.

Niende Scene.

Roxelane og Slaverne.

Jeg taaler ingenlunde, at man staaer og betænker sig i en Time, naar jeg har befalet noget. Jeg vil føre Skik og Orden ind udi Serailet. (Hun bliver Slaverne vaer) Hvad er det for noget? Hynder og Tapeter! Gesvint tag mig al det Krammerie bort. (Hun sparker til Hynderne) At spiise paa Tyrkisk! Hvilken artig Maade! Jeg veed nok, at I sidder paa Haserne ligesom Abekattene, men bring mig et Bord og Stole paa den Franske Maade. (Slaverne viise sig meget forundrede) Nu vel? De ere meget forundrede! Lad Rollerne ned for Vinduerne, at Dagen ikke kan trænge sig ind, thi jeg vil spiise ved Lys.

Deres

Deres Skin er nok for os, og de udbrede i det øvrige af Salen en sød Tudsmørke, der passer ret til Kierlighed. Jeg havde nær glemt det beste, drag Omsorg for, at vi faaer en meget god Viin. (Slaverne forarges ved den Begiering, og giver ved Tegn tilkiende, at der er ingen Viin i Serailet) Hvordan tør I viise Afskye for det jeg begierer? Hem! Hvorledes! hvad vil I sige? Er her ingen Viin? Aae! saa send Bud til Muphti, der veed jeg vist den er, thi han af et oprigtig Hierte, og som en Rettroende bemægtiger sig al Viinen, for at være vis paa, at ingen sand Muselmand skal nyde samme. Han flyer Jer baade Madera og Champagne og alt, hvad i forlanger *).

Tiende Scene.

Osmin. Roxelane.

Osmin.

Serailets Stierne! Jeg har efterlevet Deres Befalning, Elmire fulgte med mig.

Roxelane.

Meget Got. (sagte) Jeg maa gaae selv for at føie de Anstalter (høit) Jeg kommer strax igien.

Elvte

*) Muphti er den øverste Geistlige over de Mahomedanske Love, han stiller sig meget uskyldig an, fører et udvortes strængt og helligt Levnet; Han forbyder Viinen paa det haardeste, men drikker den selv i Smug.

Elvte Scene.

Elmire. Osmin.

Elmire.

Ak! Osmin, hvad er jeg inderlig fornøiet! men er det ogsaa sandt, at Soliman har sendt dig til mig? Jeg troede, at Delia —

Osmin.

Got. Frygt kun intet. Disse Sang- og Danserinder kan vel undertiden foretrækkes i et Serail, men det er lige saa hastig forbie, som en Cadence eller en Entrechat. Men efter det jeg har ladet mig sige, saa skal det gaae anderledes til i Europa.

Elmire.

Aae, Ja. Deres Magt er saa stor, at det som ofteſt ligner et Raserie. Deres letsindige Opførsel giør Deres Elskeres Blindhed ganske uundskyldelig, og ikke desmindre sætter de dog Ære, Pligt og Velfærd i vove for Deres Skyld. Men da de besidde den Gave at være moersomme, saa havde jeg Aarsag til at være bange.

Osmin.

O nei, nei. Sultan lader sig ikke fange ved saa svage Vaaben.

Tolvte Scene.

Elmire. Roxelane. Osmin.

(Da Roxelane bliver vaer, at Elmire og Osmin taler saa fortroelig tilsammen, lister hun sig saa sagte bag ved den forreste Sopha, hvor hun sætter sig ned for at høre hvad der tales)

Osmin

Men maaskee har De noget at befrygte fra en anden Kant.

Elmire.

Ak Osmin! siig frem.

Osmin.

Det er Roxelane.

Elmire.

Den lumpne Slavinde? Ha! det kan jeg aldrig troe. Et smukt Stykke til at blive Sultane.

Osmin.

Hun er ganske ikke efter mit Sind.

Elmire.

Et vildt, fremfusende og myndigt Væsen.

Osmin.

Deri bestaaer det ogsaa altsammen; og Soliman lader Dem vist vederfares Ret. Men jeg frygter Virkningen af en Overilelse.

Elmire.

Hvorledes skal jeg forebygge det? Osmin, tag imod dette lille Skrin, og hielp mig.

Osmin.

Osmin. (Putter Skrinet i Barmen)

Af mit gandske Hierte, og uden at lade mig mærke med det ringeste.

Elmire.

Vellysters Forvalter! Du hersker over din Herre, han seer alene ved dine Øine, og hører igiennem dine Øren, du fører og leder ham, du bestemmer hans Val, og formaaer alle Ting i Serailet. Jeg maatte blues, om nogen blev sat i Rang med mig. Osmin, min kiere Osmin, min Skiæbne beroer alene paa dig. Spar intet Middel, for at finde Leilighed til at sværte mine Rivaler, og til at berømme mig.

Roxelane. (gandske høit)

Meget Got.

Osmin. (For sig selv, i det han bliver Roxelane vaer)

Jeg er forloren. (sagte til Roxelane) De troer nok, at jeg er en Forræder, jeg er det ogsaa virkelig for at tiene Dem.

Roxelane.

(Reiser sig, giver Osmin en Ring, og siger efterabende Elmire)

Osmin annam dette Smykke af min Haand. Og du, som hersker over din Herre, Osmin, min kiere Osmin, min Skiæbne beroer alene paa dig. Jeg maatte blues ved at have Rivaler, derfor berøm ved alle Leiligheder dem, som er i Rang med mig. Forskaan mig ikke, men tael lutter Ont om mig.

Elmire.

Elmire.

Jeg kan lade eder vide, at dette Giækkerie klæder Jer meget ilde. Jeg tilstaaer, at Soliman er mig kierere end livet. Jeg vil vinde hans Hierte, i hvad det end skal koste.

Osmin.

Det er et priisværdigt Foretagende, og jeg vil lade dem giøre det af imellem sig selv, hvem af dem der skal beholde Æren, (sagte til Elmire) forlad Dem kun paa mig. (til Roxelane) Jeg er Dem bevaagen.

Roxelane. (med en spotsk Latter)

Jeg har ikke din Bevaagenhed fornøden, du kan gierne beskierme Elmire. Jeg tillader det.

Elmire.

Denne spotske Latter viiser en Hovmod, som man let kan dempe.

Roxelane.

Foruroeliger den Jer, saa tvivler I om Udfaldet.

Osmin. (sagte)

Frisk! det gaaer got, jeg holder meget af Klammerie, det er en vis Fordeel for mig. Thi alle mine Accidentier bestaaer i Fruentimmernes Uenighed.

(Imidlertid Osmin siger dette for sig selv, staaer Elmire og betragter Roxelane fra Top til Taae, med et foragteligt Aasyn.

Tret=

Trettende Scene.

Roxelane. Elmire.

Roxelane.

Nu hvordan forekommer jeg eder?

Elmire.

Som en Person, der er mig ganske forhadt, og jeg dølger det ikke heller.

Roxelane. (fortrolig)

Kom hid og omfavn mig, min kiære Veninde, behold kun eders Sultan, I troer vel, at jeg er meget forlegen for ham, men det er langt fra. Dersom I kan skille mig af med ham, saa vil jeg takke Jer af mit inderste Hierte. Hvad har I nu mere at være bange for?

Elmire.

Roxelane, vi ere Fruentimmere, vi bør ikke forstille os for hinanden, vi kiender hverandre, og jeg mærker Jeres List meget got.

Roxelane.

I dømmer meget vrangelig om mig. Dersom Skiæbnen har besluttet det saa, faaer jeg at blive en Slavinde. Men min Herre bliver aldrig min Elskere. Jeg vil ikke elske nogen uden min Ligemand. Dersom I har mindre Emfindtlighed, saa brug alle de Konster, I veed, for at blive lykkelig i eders Forliebelse.

Elmire.

Jeg vil ikke betiene mig af andet end min Kiærlighed.

Roxelane.

Og smaa Skrine. Men det vil vi nu ikke tale om. For at vise eder, hvorledes jeg tænker, saa viid, at det er mig, som har bedet eder spise med Sultan. Lær deraf, hvor føielig jeg er, og betien Jer saaledes af de Midler, jeg giver eder, at J ikke alene giør ham forliebt men tillige bestandig. (Hun raaber ind i Coulissen) Heida! bed Sultan komme ind.

Elmire. (sagte)

Mon hun bedrager mig? jeg skal nok holde Øie med hende, (høit) dersom J ingen Hinder vil giøre i min Lykke, saa kan J være vis paa, at mit Venskab og min Erkiendtlighed —

Roxelane.

Tie stille. Der kommer Delia, som jeg ogsaa har indbudet.

Elmire.

Hvilken Uforsigtighed!

Roxelane.

Got got. Frygter J for hende? Hun er jo kun til Tidsfordriv.

Fiortende Scene.

Roxelane. Elmire. Delia.

Roxelane.

Oprind paa Himmel-Polen Circassiske Stierne! Soliman, som er Asiens Soel, vil snart indfinde sig; lad alle dine glimrende Tillokkelser skinne for hans Øine. Elmire, jeg beder Jer; vær munter under Maaltidet, viis nu ingen Spansk Alvorlighed. Ha! Ubetænksomhed leve! Høie Tanker ere meget smukke; men de moerer ikke. Hvad mener I Delia?

Delia.

At man i sin Herres Nærværelse stedse maa være Tavs, Agtsom og Betænksom. Naturen har sat os inden visse Grændser, og vi ere alene skabte til en Elskeres Fornøielse, enten han er Herre eller Tiener, saa er hans Rettighed den samme, og vi ere af Skiæbnen bestemte til at være Slavinder.

Elmire.

Veninder.

Roxelane.

Herskerinder.

Delia.

Herredømmet hører Mandfolkene til.

Roxelane.

Og os at befale over dem.

 Elmire.

Elmire.

Hvilke ere vore Rettigheder?

Roxelane.

Deres Svagheder.

Delia.

Da vi endnu ere svagere end de, saa bør vi vige for dem.

Elmire.

Vi kan ikke giøre dem det mindste stridigt. Er ikke Styrke, Tapperhed, Videnskaber og Konster falden i deres Lod?

Roxelane.

Er det noget at foruroliges over? Vi veed med alt det dog tusende Gange mere end de.

Delia.

Hvad veed vi da?

Roxelane.

At indtage dem.

Elmire.

Det er at troe for meget om sig selv.

Roxelane.

Lad mig alene i nogle Dage regiere Asiens Overvinder efter mine naragtige Indfald. Siden skal jeg overlevere ham i eders Hænder, ligesaa føielig som en *François*, og bringe ham hen for eders Fødder, ja, for eders Fødder, det er jeg ganske vis paa, og det uden synderlig Møie. Jeg vil være den, der skal hævne hele Kiønnets Ære.

Elmire.

Elmire. (sagte)

Hendes Ubeskedenhed betager mig min Angest, hun vil vist blive straffet, og jeg har intet at befrygte.

Roxelane.

Nu maa denne Samtale være forbi, thi jeg seer Sultan komme. (Hun raaber ind i Coulissen) Slaver, lad der blive anrettet *).

Femtende Scene.

Soliman. Roxelane. Elmire.
Delia. Osmin.

Soliman. (sagte)

O Himmel! Jeg seer Elmire. (til Roxelane) Jeg ventede at finde eder ene; Delia er ogsaa her!

Roxelane.

Ja, det er de to eders Hierte ønsker sig. Saa buk smukt for dem, (Soliman bukker) dybere,

 Soliman

*) Tolv Gildinger af Has-oda (det fornemste Kammer) bringer en Lehnestoel, tre andre Stole, og et anrettet bord med brændende Lys paa. Maden er paa Mertabaniske Fade, et eget sort Chinesisk Porcelain. Det er kostbarere end Guldet formedelst den Mening, de Orientalske Folk ere udi, at det springer ved den mindste Gift. Kilargi Bachi sætter en Guld Spøl-Kiedel paa Gulvet, hvorudi staaer en Chrystal-Flaske med Viin. Glassene staaer paa Bordet, og en stor Lyse-Krone lades ned fra Loftet, behængt med allehaande Chrystal Zirater og Struds-Æg.

(Soliman bukker dybere) meget got, saa skal det være. Mine Damer, De seer her en elskværdig Giæst; han er lidet uerfaren endnu, men han kommer sig nok.

Elmire.

Denne Skiæmt gaaer for vidt, Roxelane. Betænk —.

Soliman. (sagte til Elmire)

Lad hende snakke, det moerer mig.

Roxelane. (til Soliman)

Sæt Dem her, (til Elmire og Delia) og sæt I Jer een ved hver sin Side af ham. Jeg vil sidde her, thi jeg er Vertinde.

(Soliman er forundret over, at see et Bord saaledes anrettet)

Soliman.

Hvad er dette? Jeg har aldrig seet sligt forhen.

Roxelane.

Saaledes spiser man i Frankrig.

(Soliman sidder i Lehnestolen, Elmire ved hans høire, og Delia ved hans venstre Side, Roxelane ved Siden af Delia lidt paa skraas, alle Seraillets Officerer staaer rundt om Bordet. Forskiæreren kommer frem med en Kniv i Haanden, der er næsten saa stor som en Sabel)

Roxelane.

Hvad vil den Karl?

Soliman.

Soliman.

Det er Forskiæreren *).

Roxelane.

Det er Damernes Forretning saaledes, som Brugen er nu omstunder, det er vel lidt møisommeligt, men man vinder alle derved. En deilig Haand viser, ved de nette Fingres Bevægelser, tusende skiulte Skiønheder, og sætter en uforlignelig Smag paa alt det, den byder. Skiær den Høne i tu, Elmire.

Soliman.

Det er en behagelig Skik. (til Forskiæreren) Du kan gaae.

Roxelane. (til Delia)

Og I maa paa det allerbehageligste skiænke for Soliman. Osmin, giv Viin hid.

Soliman. (med Forundring)

Viin?

Osmin. (med større Forundring)

Viin?

 Roxelane.

*) Forskiæreren forretter sit Embede i Kiøkkenet. Der kommer hverken Kniv eller Gaffel paa Tyrkernes Borde, al Maden, indtil Frugten, bliver skaaren i smaa Stykker, som de spiser med Fingrene. Men da Roxelane har befalet, at der skal anrettes efter den Franske Brug, og Maden bæres heel paa Bordet, saa kommer Forskiæreren ind i den Tanke, at han var nødvendig. Det er altsaa ikke at forbryde sig imod deres Skikke, naar han indføres her ved Taffelet.

Roxelane.

Ja. Viin. Den er al Glædsens Kilde, og Siælen i Fornøielserne. (Osmin tager sin Kiol om Flasken, og vender Ansigtet bort i det han sætter den paa Bordet) Hvorfor viser du saadan en Afskye? (sagte) Vi vil giøre Begyndelsen paa Slaven. (høit) Nu skal du til Straf drikke det første Glas af denne Flaske. (Hun skiænker et Glas og flyer Osmin)

Der.

Osmin.

Jeg skulde smage den forhadte Drik?

Roxelane.

Herre han er ulydig.

Soliman.

Drik.

Osmin.

O Himmel! Jeg skiælver. Herre en Muselmand? —

Soliman.

Giør det dig befales.

Osmin.

(Tager Glasset, løfter Øinene op til Himmelen, og giør en Mine, som viser, at det er ham modbydeligt. I det han vil drikke, siger han:)

O Mahomet! luk dine Øine. (sagte efter at han har drukket) Det smager got.

Soliman.

Jeg maa lee af Osmin.

Osmin.

Osmin. (holdende Glasset frem)

Herre, jeg lystrer Ordre.

Roxelane.

Det er nok for denne Gang. Yndige Delia! skiænk Druens glædende Saft for Soliman. Ræk hans Glas hid, Elmire.

Elmire. (holdende Glasset)

Der er det. (Delia skiænker)

Soliman.

Undskyld mig —

Roxelane.

Jeg forstaaer det. Jeres Betientere ere nærværende. Gaae bort. (Hun giver dem et Tegn med Haanden, hvorpaa de alle gaaer bort, Osmin undtagen) Det er billigt at tage Velanstændigheden i agt.

Elmire.

Men man siger, at det skeer aldrig i Frankrig, men at I i Eders Tieneres Nærværelse, som ere kiøbte Spioner, taler og handler uden mindste Overlæg. At de under hele Maaltidet, medens de staaer omkring Bordet, fornøier sig hemmelig over deres Herskabers Galskab; og at Jeres uagtsomme Talemaader og Uordentligheder giør dem berettiget til at være uforskammet.

Soliman.

Men indseer de ikke de onde Følger af slig en Uorden? Man bør stedse for sine Betiente-

 res

res Oine lade sig see i en skinnende Klarhed, og den Ærbødighed, de viser os, bør have sin Oprindelse af deres Følelser og ikke af deres Pligt.

Roxelane.

Herre, I begynder at vinde min Høiagtelse. Men man maa ikke heller alletider være alvorlig. Troe mig, naar I er hos os, saa vær ligesom vi. For hvem er Vellysterne skabte, dersom man vil berøve store Herrer dem? Denne besværlige Heihed, der forbyder eder at være munter, fordriver hundrede Fornøielser, som en Regent aldrig kan smage. Ak! den kan kaldes ulyksalig, der aldrig har smagt den Fornøielse, der er i Ligheden, (Hun giør forliebte Miner til Soliman) og dog er den at adlyde som ofteſt sødere. Kom, det skal være eders Sundhed.

Elmire.

De maa ogsaa drikke vores.

Soliman.

Jeg faaer at giøre som I forlanger.

(Soliman drikker tillige med Elmire, Roxelane og Delia. Osmin tager Leiligheden i Agt, og stiæler sig til, at drikke af Flasken)

Roxelane.

See det er Maaden til at behage os. (Til Soliman, efter at han har drukket) Er det ikke sandt, at det er en sød Drik? Delia, I falder i Stave. Frisk, vær munter, I taler jo ikke et Ord.

Delia.

Delia. (meget ærbar)

Jeg har slet intet at sige.

Roxelane.

Det kan være lige meget, lad Munden løbe, naar man er oprømmet, saa kan et Intet give Materie til hundrede fornøielige Samtaler.

Elmire.

Ja, og dersom man kan fæste Troe til det, der fortælles, saa er Tungen saa overmaade hurtig i Frankrig, at den aldrig tager den fortredelige Eftertanke i Selskab med sig. Men Ordene vælter saa hurtig ud af Munden, at Tankerne ikke kan følge dem; og den, der giør meest Støi, siges at tale best.

Roxelane.

Ja, ved de Parisiske Aftens-Maaltider, der tales og dømmes saa løseligen om alle Ting; at den viser alletider at have meest Forstand, der ikke giør, som han siger. Ha! *Françoserne* ere indtagende.

Soliman.

Og i sær *Françoserne*.

Roxelane. (pegende paa Elmire)

I maa dog tilstaae, at de Spanske Damer ogsaa ere det.

Soliman.

Tilforladelig.

Roxelane.

Roxelane.

Kom, her bør enhver have Frihed til at giøre og lade ligesom han lyster. Tael derfor, uden mindste Tvang, om Jeres Kiærlighed, med Jeres Elskende. (pegende paa Elmire)

Soliman. (sagte)

Hun trodser mig, men Raden kommer nok til mig. (til Elmire) Elmire fortiener tilforladelig min Kiærlighed. Hendes Yndigheder —

Elmire.

Ak! Herre, det er kun et ringe Fortrin, men lad min brændende Kiærlighed vederfares Ret —

Roxelane.

Ha! nu falder vi jo atter til Kiædsommelighed. Hvad tænker I med at tale saaledes? I giør ham vist nok til en Sultan igien, og fordærver mig Soliman i Bund og Grund.

Elmire.

Det er uden Tvang og uden Konst, at min Kiærlighed forklarer sig.

Roxelane.

Osmin, lad Musikanterne komme ind.

(Osmin giver et Tegn med Haanden, hvorpaa alle Musikanterne og Sangerinderne i Serailet kommer ind, og stiller sig paa begge Siderne af Salen.

Roxelane.

Imedens denne deilige Samtale varer, saa syng mig en Aria, elskværdige Delia.

Delia.

Delia.

(Synger efter Tyrkiske Instrumenter)

Aria.

Alting i Verden af Kiærlighed brænder,
Midt udi Flugten sig Duen omvender,
Ilende hen til sin Elskendes Bryst.
Træernes Raslen, ved Vindenes Brusen
Bækkenes søde og yndige Susen,
Sige vi smage og Kiærligheds Lyst.

Roxelane. (til Delia)

De ere ganske henrykkede ved Deres lunkene Kiærlighed. (Til en af Musikanterne, som holder en Harpe) Flye mig den, jeg vil more mig lidt.

(Saasnart Soliman seer, at Roxelane tager Harpen, reiser han sig, og gaaer hen og lehner sig op til hendes Stoel)

(Elmire og Delia reiser sig iligemaade, og taler sagte med hinanden. Gildingerne bære Vorbet bort og Roxelane preluderer)

Soliman.

Jeg forundrer mig alt mere og mere over eder.

Roxelane.

Hvordan! Har I hørt paa mig.

Soliman.

Med stor Fornøielse.

Roxelane. (flyer Harpen bort)

Da vilde det fornøie Jer langt mere, at see Elmire danse. Fornøielserne maa være afvexlende. (til Elmire) Dans.

Elmire. (til Soliman)

Dersom De forlanger det?

(Soliman samtykker det ved et Nik)

Roxelane. (til Musikanterne)

Lad os høre Fløiternes og Cymbalernes Klang.

Soliman. (sagte)

Jeg kan ikke see, hvad Fordeel hun kan have i at vise sine Rivalers Fortienester. Der kan intet være mere forunderligt.

(Elmire danser efter Tyrkiske Instrumenter, naar det er forbi, spiller Roxelane paa Harpen og Delia synger)

Delia.

Aria.

Seierrige Overvinder,
Solens Straaler hæftig brænder,
Du dog snarere optænder
Udi Brystet Elskovs Brand.

Naar

Naar Du vil paa Hiertet agte
Og Oprigtighed betragte,
Da vor Kiærlighed til hinder
Houris *) selv ei være kan.

(Soliman giver alene agt paa Roxelane, han er indtaget af hendes Musik, og da han mærker, at Elmire ikke giver agt paa ham, tager han et Silke-Tørklæde af sin Barm, og giver det hemmelig til Roxelane)

Soliman.

Jeg er mig ikke selv mere mægtig, mit Hierte er indtaget af den sødeste Vellyst, (til Roxelane i det han giver hende Tørklædet) tag imod —

Roxelane. (flyer Tørklædet til Delia)

Delia annam denne Gave; thi det er uden Tvivl til eder den er bestemmet, som en Belønning for det store Pund, I er begavet med.

Soliman.

Hvilken Foragt!

Delia. (bukkende for Soliman)

Hvilken Lykke!

Elmire. (falder om paa en Sopha)

Jeg døer.

Soliman.

*) Houris er de Fruentimmere, Mahomet har bestemt til Muselmændene i sit Paradiis. Efter Alcoranens Løfte skal de efter Doden nyde en evigvarende Lyksalighed i disse himmelske Skiønheders Arme, og stedse finde dem Jomfruer.

Soliman.

(Efter at han har betænkt sig lidet, river Tørklædet fra Delia og bringer det til Elmire)

Elmire det hører Jer til. Ja, jeg tilstaaer Elmire —

Elmire.

Jeg kommer til Live igien.

Soliman.

Viig fra mine Øine, det er al for utaaleligt! Utaknemmelige! Du trodser mig. Lad hende kastes iblant de allernedrigste Slaver.

(Roxelane føres ud af fire sorte Gildinger, hun seer paa Soliman med en ædel Stolthed, der viser, at hendes Sind er ganske rolig. Delia gaaer skamfuld bort, alle de andre følger efter hende, undtagen Osmin. Elmire trækker sig tilbage og bliver staaendes paa det Inderste af Theatret.

Sextende Scene.

Soliman. Osmin. Elmire.

Soliman.

Kom Osmin. Jeg er rasende.

Osmin.

Men Herre, Elmire —

Soliman.

Jeg maa søge at undgaae hende.

Osmin.

Men De elsker hende jo?

Soliman.

Soliman.

Ja. Jeg elsker hende, jeg vil — Ja jeg tilbeder hende — Osmin hvad er jeg ikke ulykkelig. Kom følg med mig, at jeg kan adsprede den Urolighed jeg befinder mig udi.

(Han gaaer ikke ud ved den Side Elmire staaer, som gaaer bedrøvet bort, naar hun seer, at Soliman ikke følger med hende)

Tredie Act.

Første Scene.

Elmire alene.

Soliman kommer ikke, jeg skiælver i Henseende til min Skiæbne, jeg seer alt for tydelig, at han elsker Roxelane, og at det alene er hans Forbitrelse jeg har at takke for den Ære at være Sultane; Men jeg skal have Soliman — Soliman eller Døden. Min Ærgierrighed er lige saa stærk som min Kiærlighed. Hvad! jeg skulde see; — Jeg skulde see min Medbeilerske nyde — Jeg skal styrte hende — Ak! kan jeg styrte hende! (Hun bliver Soliman vaer) men der kommer han med et meget uroligt Væsen, han synes at skye mig, han standser, han sukker. Herre —

Anden Scene.

Soliman. Elmire. Osmin.

Soliman.

(Bliver Elmire vaer og vender sig om til Osmin)

Osmin!

Elmire.

Hvilken bedrøvet Velkomst!

Soliman.

Giv Jer tilfreds Elmire, I har vundet Seier. (til Osmin) Endnu i det Øieblik af hendes Fald forkyndede hendes stolte Væsen og foragtelige Øiekast hendes Forvovenhed. Gav du agt paa denne hendes Hovmod? Elmire, der var opstegen en Begiærlighed i mit Hierte, som forskrækkede eder. Tilgiv mig et Øieblikks Vildfarelse: Roxelane nyder sin velfortiente Straf, og I er fuldkommen hævnet.

Elmire.

Nei! jeg er ikke, dersom jeg har tabt Deres Kiærlighed.

Soliman.

Ak! I fortiener den, og den skal tydeligen sees i Dag. Mit Hierte hører eder til, uden at det nogensinde kan kaldes tilbage af en Uerkiendtlig.

Elmire.

Af en Uerkiendtlig?

Soliman.

Soliman.

Hun hører mig ikke mere til. Det er eders Slavinde, jeg overgiver hende til Jer.

Elmire.

De overgiver hende til mig?

Soliman.

Ja, hun er eders, mine Ord ere Love.

Elmire.

Det er nok, og jeg tager imod hende.

Osmin. (sagte)

Jeg veed paa min Troe ikke selv, hvem jeg skal tage i Beskyttelse, saa forvirret giør hans Egensindighed mig.

Soliman.

Fortiener hun mindste Agt?

Elmire.

Nei. Og siden hun har fortørnet Dem, saa vil jeg ikke heller fornedre mig selv ved at see hende, jeg kunde ikke giøre det uden at opirres til Vrede. Jeg vil —

Soliman.

(Med en Heftighed, der viser at han endnu tager stor Deel i Roxelane)

Hvad vil I?

Elmire.

Foranstalte hendes Bortreise, og forjage hende af Serailet.

Osmin.

Jeg gaaer hen med stor Fornøielse, at forkynde hende sin Afskeed.

Soliman.

Bi, bi, den Hævn er for liden, hun maa straffes haardere: gaae, hent hende.

Elmire.

Bliv Osmin. Herre, hvad er Deres Forsæt?

Soliman.

Jeg maa i hendes egne Øine oprette den Uret, jeg begik imod eder. Jeg vil i hendes Paasyn erklære, at vi ere forenede ved de sødeste Baand. Lad hende, som et øiensynligt Vidne til vor Lyksalighed, føle det Tab, hun leed ved et Hierte, der elskede hende, men nu hører eder til. Hver Dag vil opvække Fortrydelse og Misundelse hos hende, og for at giøre hendes Plage fuldkommen, skal vor brændende Kiærlighed føde en sønderrivende Jalousie hos hende.

Elmire.

Ak! forglem Roxelane.

Soliman.

Det er sandt, jeg gaaer for vidt, men vi vil forglemme hende. (Efter en liden Taushed) Lad hende giøre en Sammenligning imellem eders Høihed og den dybe Fornedrelse, hendes Forseelser har styrtet hende udi. Vi vil forøge vore

Bevægelser, hun skal kunne kiende dem, man røres ikke nær saa meget ved det Onde man føler, som ved det Gode man har tabt. (til Osmin) Hent hende.

(Osmin vil gaae, men Elmire holder ham tilbage)

Elmire.

Bi et Øieblik.

Soliman.

(Med en Tone som viser at han vil adlydes)

Gaae, naar jeg siger det.

Tredie Scene.

Soliman. Elmire.

Soliman.

Lad hende skamme sig! Elmire, jeg fordrer det.

Elmire.

Hvad fordrer De?

Soliman.

At I skal hævne Jer, at I skal hævne mig over en uforskammet Slavinde.

Elmire.

Troe mig, Herre, og tænk ikke mere paa hende. Det er en uforsigtig *Françoise*, hvis Letsindighed er stærkere end hendes Følelser, og som troer, at alle Ting er skabt til hendes Fornøielse. Hun bilder sig ind, at blive elskværdig

dig ved Egensindighed, og hendes Hierte er ikke i Stand til at fatte en oprigtig Tilbøielighed. Jeg veed vel, at heftig Munterhed og letsindig Lystighed kan giøre en behagelig, men det er ikke nok, man maa tillige fortiene Høiagtelse, førend man kan vinde en Elskeres Hierte, og Forstanden giør alene Agtbar.

Soliman.

Ak! det er Roxelane endog i hendes Vildskab. Fornuften trænger igiennem og viser sig midt i hendes Munterhed. Den er som Lynilden, der bryder igiennem en liden Skye, og hvis Glands forfærder os.

Elmire.

Herre, De forsvarer hende meget heftigen.

Soliman.

Nei, jeg undskylder i ingen Maader Roxelane. Men hvad har I at frygte for? Er I ikke Sultane?

Elmire.

Ærgierrigheden er stillet tilfreds, men Hiertet er det ikke.

Soliman.

Det skal blive det. Forlad Jer paa eders Yndigheder. (Han bliver Roxelane vaer. Hun er klædt som en gemeen Slavinde og kommer gaaendes meget langsom, holdende Haanden for Øinene) Men der seer jeg hende. Hun er meget bedrøvet, og

hun

hun skiuler sit skamfulde Ansigt med sin Haand. (sagte) Lad os undertrykke en liden Rest af Medlidenhed.

Fierde Scene.

Soliman. Roxelane. Elmire.

Soliman.

Kom hid, kom hid. Dette er eders Herskerinde. (til Elmire) Bestem hendes Skiæbne.

Elmire.

Da jeg seer hendes Fortrydelse, saa er hun nok straffet ved at miste Deres Velgierninger.

Soliman.

Ak! denne ædle Tænkemaade forøger min Kiærlighed. Jeg kommer ud af en haanlig Fortrydelse. (Han seer paa Roxelane) Jeg kan ikke begribe, ved hvad for Konstgreb hun havde besnæret mig? Eders Hierte sukkede og klagede som et uskyldigt Offer af min Vildfarelse. Men nu kiender jeg dets fulde Værd, og hun skal i Fremtiden være et Maal for vores Foragt. (meget kiærlig) Elmire, giv mig eders Kiærlighed igien, og forlad mig min Forseelse.

Elmire.

Den der er elsket er aldrig straffældig. Jeg tilgiver Dem det altsammen, (lidet sagtere) men mit beængstede Hierte —

Soliman.

(Kysser Elmires Haand, men seer bestandig paa Roxelane, for at see hvad Virkning det giør hos hende)

Antag et evindeligt Herredømme over mit. (Han betragter Roxelane) Jeg vilde opvække Misundelse hos hende — (Roxelane tager Haanden lidt fra Ansigtet for iligemaade at betragte Sultan. Deres Øiekast møder hinanden, Roxelane giver sig til at lee, og Soliman viser en overmaade Forundring) O Himmel! Jeg seer hende lee!

Roxelane. (Leer af fuld Hals)

Ha há ha! Herre, I bliver vist nok vreed, men med al den Ærbødighed, jeg bær for Jer, saa kan jeg umuelig bare mig.

Elmire.

Hvilken nye Forgribelse!

Roxelane.

Ha ha ha!

Soliman.

Hvilken Forvovenhed!

Roxelane.

Beviis mig dog den Godhed, og lad mig lee saa meget som jeg lyster, ha ha ha ha!

Soliman.

Jeg vil vide, hvorover —

Roxelane.

Det kan maaskee være, at Elmire elsker Jer, men I elsker min Troe ikke hende.

Soliman.

Hvem elsker jeg da?

Roxelane.

Mig! denne List blinder ikke mine Øine.

Soliman.

Jer, som jeg vil straffe? Jer, som tør forhaane mig?

Roxelane.

Herre, man elsker endnu, naar man søger at hævne sig. Dersom jeg er bleven eder ligegyldig, saa send mig bort. Vi vinder alle derved. Jeg begyndte allerede at blive fornøiet med min Skiæbne. Hvorfor vilde I kalde mig tilbage? Hvad er Jeres Hensigt? kan jeg vente en mildere Skiæbne?

Soliman.

Nu vel da, foredrag den foragteligste Nedrighed for al denne Høihed —

Elmire.

Lad det nedrige Hierte fare. Gaae bort Roxelane, I forglemmer den Ærbødighed, I bør bære.

Roxelane.

Meget got. Det er at tale som en Ven; og jeg vil strax unddrage mig fra eders høie Nærværelse. (Hun vil gaae bort, men Soliman holder hende tilbage i Vrede)

Soliman.

Bliv, bliv, siger jeg. Gaae I bort, Elmire. Jeg har Møie med at tvinge mig, og jeg tør ikke give min Vrede Tøilen i eders Nærværelse. Jeg skal tvinge hendes stolte Mod.

Elmire.

Jeg gaaer bort, Herre, men betænk, at Elskovs Baand bliver skammeligt, naar Ilden ikke renses ved en ædel Tænkemaade. (sagte for sig selv i det hun gaaer) Dersom denne Uværdige beholder Overhaanden, saa bliver der ingen Grændser for min Vrede.

Femte Scene.

Soliman. Roxelane.

Soliman. (efter en liden Tavshed)

Dersom jeg fulgte de Indskydelser, min Vrede giver mig, saa giorde jeg din Skiæbne utaaleligere end Døden. Men jeg vil bære over med din Svaghed. Forkast kun mine Velgierninger, Høihed, Magt og Kiærlighed, dit følesløse Hierte kiender ikke sin Vildfarelse, i Steden for at sukke af Bedrøvelse — (Roxelane smiler) Ak! du fortiener at være det du er. Dit Hierte er født nedrig.

Roxelane.

Du tager Feil, Sultan. Det er almindelige Siæle, som give efter i Ulykken. Men at være beskeden i Medgang, kiæk og rolig i Modgang, er et Kiendetegn paa høie Siæle.

Soliman.

Et ædelt Hierte er kiæk uden at være forvovent. Det giver efter, naar dets Kaar er bestemt. Det fornedrer sig ved at trodse, i Steden for at ophøie sig.

Roxelane.

Jeg trodser ikke, det være langt fra min Mening. Man skulde aldrig finde mig anderledes om jeg bar en Krone, end om jeg bar Lænker. Thi da jeg er lige fri, lige munter og alletider den samme, saa nyder jeg Fornøielsen af alle Ting, uden at frygte for Faren. Jeg søger aldrig min Lykke i det, der er omkring mig, jeg søger den i mig selv. Og derfor kan ingen Ting giøre mig nedslagen, kom — Jeg leer stedse — Og hvorfor skulde jeg være bedrøvet? (meget munter) Verden er kun en Comoedie, og uagtet den Andeel, jeg selv har i samme, saa morer den mig dog, og jeg kiender alt det latterlige, der er ved den. Eders Høihed er en Masqverade, al eders Foretagende en blot Børne-Leeg, saa snart det store Dække falder, ere vi Ligemænd, Keiseren og hans Undersaatter bliver Camerater.

Soliman.

Soliman.

Bliv ved; bliv ved at misbruge en forternet Herres Godhed.

Roxelane. (alvorlig)

Ja, I er min Herre, man har solgt mig til Jer, men har man givet Jer Rettighed til mit Hierte? har jeg af min egen gode Villie overgivet mig? Forsøg alle Ting for at overvinde mig; brug Jeres yderste Magt. Den, der ingen Frygt finder, er ikke heller i Slaveriet.

Soliman.

Ak! Roxelane, hvilke Tanker! Troer I da, at jeg er en Barbar, en Tyran. Ak! lær at kiende Soliman bedre, han vil ikke misbruge sin Magt til at tvinge et Hierte, som sætter sig imod hans Ønsker. Kom, I har intet at befrygte af en foragtet Kiærlighed, I er ganske og aldeles i eders egen Magt.

Roxelane.

I Sandhed, I siger alt dette paa en meget tækkelig Maade. Kom, kom, jeg vil tilgive Jer. I Sandhed, jeg er ogsaa alt for god.

Soliman.

Men hvad haaber I?

Roxelane.

At bringe eders Forstand i Orden, og helbrede eders Hierte; thi eders Raserie, eders Foragt ere Virkninger af en Forbitrelse, der viser

eders

eders Kiærlighed. (med Omhed) Og da eders Hierte er got, saa tager jeg virkelig Deel i Jer.

Soliman. (sagte)

Jeg vilde overtyde hende, men hun giør mig maalløs, hun bemestrer sig min Siæls Bevægelser. (høit) Det er sandt, jeg elskede eder, men for nærværende Tid —

Roxelane. (meget kiærlig)

Men for nærværende Tid hader I mig.

Soliman.

Ja jeg har elsket dig Utaknemmelige! o Gud! jeg elsker dig endnu — Jeg elsker og jeg hader dig — Disse stridende Bevægelser, som jeg ikke selv kiender — Men hun er bevæget —

Roxelane.

Jeg græder af Medynk. I har rørt mig, og det giør mig ont at see den stolte Keiser ydmyge sig saa dybt, at giøre en Slavinde til sin Herskerinde, uden at kunde forene sin Skiæbne med hendes.

Soliman.

Hvem kan hindre mig det?

Roxelane.

Jeg selv. I fortiener at elskes, men jeg beklager, at I er Sultan. Thi, uden at smigre for eder, saa har jeg havt Tilbedere i mit Fædreneland, der var ikke nær saa meget værdt som Soliman.

Soliman.

Soliman.

Og I har elsket dem?

Roxelane.

Ja, hvorfor ikke det, om jeg maa spørge? troer I vel, at jeg, som er smuk, munter og i en Alder til at behage, skulde indtil denne Time have baaret paa saa besværlig en Byrde, som et Hierte. Og for hvem? For Stor-Tyrken? Hvilken Urimelighed! Jeg maa visselig have megen Taalmodighed for at høre paa Jer. (hun leer) Ak! I er ret moersom.

Soliman.

Hvad I har elsket? Himmel! det skal jeg have hævnet. De Løgnere skal omkomme, der tør understaae dem til at fixere og bedrage mig!

Roxelane.

Hvad vil al denne Vrede sige? Vær saa høflig og hør, hvad jeg videre kan have at sige Dem i Fortrolighed.

Soliman.

Gaae.

Roxelane.

I kalder mig snart tilbage; thi jeg seer, at I tilbeder mig. Denne Skiæmt, som sætter Jer i Harnisk, giør mig sikker paa Sagen.

(Hun giør nogle Skridt, som om hun vilde gaae bort)

Soliman. (sagte)

Jeg saae aldrig hendes Mage. (til Roxelane) Bliv.

Roxelane.

Roxelane.

Sagde jeg det ikke nok? Kom, gaae jer Vei, bliv. I Sandhed, min elskværdige Sultan! eders Hoved er aldrig rigtig. Jeg er meget forundret over slige elendige smaa Ting, hvor er den store Soliman henne, for hvilken Asia, Africa og Europa skiælver? en elendig Begierlighed forvirrer den Ottomaniske Monarkes Hierne. (Med en ædel og høi Tone) Hvormed beskæftiger den tapperste iblant alle Fyrster sig? Det oprøriske Arabien truer dine Stater. Gaae hen at afstraffe dem, lad Amor kun vaande sig. Om du lyster, saa skiænk ham din Omhu ved din Tilbagekomst.

Soliman. (sagte)

Med hvilken fortryllende Kraft rører hun ikke min Siæl? er det en Aand eller er det et Fruentimmer, der vises mig i dette Speil. (høit) Hvilket Væsen er du da? Hvilket ubegribeligt Væsen, der er letsindig og ærværdig paa en og den samme Tid! der forfører mit Hierte og lærer mig min Pligt.

Roxelane. (venlig)

Jeg er ikke andet end eders Veninde.

Soliman.

Ak! forbliv det da stedse, forbliv det, jeg beder eder. Hidindtil har man alene smigret for mig, det var eder forbeholden at lære mig at

kiende

kiende Kiærlighed og Sandhed. Men, for at giøre mig saa lykkelig, som jeg nogensinde kan blive, maa eders Hierte —

Roxelane.

Ha! der kommer I igien. Nu vel da, mit Hierte?

Soliman.

Kunde jeg vinde det? det Had, som I har viist imod mig —

Roxelane.

Det er ikke Jer, som jeg hader, det er den Misbrug, I anvender eders Magt til. Det er den græsselige Tvang I holder os udi. Det er disse modbydelige og hæsselige Vogtere, som er en Straf baade for Siæl og Øie.

Soliman.

Men I veed jo, at jeg har fem hundrede Fruentimmere, der skal holdes i Ave.

Roxelane.

Fem hundrede? Men ret alvorligt, fem hundrede? — Det er jo forskrækkeligt.

Soliman.

Det er fra lang Tid af en brugelig Skik, det er vores Lov, og en Zirat for Thronen, der tiener mere til at fyldestgiøre Sultanernes Hovmod end deres Lykke.

Roxelane.

Det er en herlig Lov, og fem hundrede meget lykkelige Fruentimmere! I paastaaer vel oven i Kiøbet, at de alle fem hundrede skal være forliebte i eders Høihed, siden I er deres eneste Skat?

Soliman.

Man seer dem stedse trettes om, at behage mig.

Roxelane.

Virkelig, det at være den eneste, sætter en Ting i Priis. Men troe mig, glem eders Myndighed, søg at vinde Hiertet, naar det saa godvillig overgiver sig; saa kan I være vis paa at blive elsket. Dersom I kunde overvinde min Stolthed, saa troede I dog, naar jeg gav efter af den reeneste Kiærlighed, at jeg elskede Jer enten af Hovmod eller Frygt. Jeg bør skaane mig selv for slig en Fornærmelse, thi Kiærlighed bliver med Billighed fordægtig, hvor den ikke er frivillig.

Soliman.

Ja jeg mærker selv, at Kiærligheden udkræver en Ligevægt. Roxelane, I er fri. Fæld Dommen over min Lyksalighed i dette Øieblik.

Roxelane.

Herre, min Frue venter efter mig.

Soliman.

Hvem er det?

Roxelane.

Elmire.

Soliman.

Ha! I skal være hendes lige.

Roxelane.

I har selv underkastet mig hendes Villie.

Soliman.

Der er ingen videre Forskiel imellem eder. I er fri, og jeg tager alt det øvrige paa mig.

Roxelane.

(Med en erkiendtlig og kiærlig Stemme)

Herre, saa megen Godhed rører mig, mit Hierte kan aldrig være nok — Tillad mig at gaae bort — Osmin skal berette eder det, som min Mund ikke tør sige. (Hun gaaer)

Siette Scene.

Soliman. Osmin.

Soliman. (kaldende paa Osmin)

Osmin. (sagte) Saa har dog omsider dette haarde Hierte givet min Kiærlighed Haab. (høit) Endelig min kiære Osmin, seer du mig lykkelig.

Osmin.

Ja Herre, Sultane Elmire —

Soliman.

Roxelane er fri. Jeg elsker hende. Jeg bliver Eiere af den Skat jeg ønskede mig. Begriber

griber du min Lyksalighed? denne rene Kiærlighed, som den ene indskyder i den andens Hierte, og som avles af Ligheden, den Sødhed, som jeg var uvidende om, kan du forestille dig den?

Osmin. (sukkende)

Nei Herre.

Soliman.

Troe ikke, at det er Egensindighed, der trækker mig til hende. Nei Osmin. Det er Billighed, Fornuft og Dyden. Vi vil ikke undersøge det videre. Jeg elsker hende; førend jeg kiendte hende, forsmægtede mit Hierte midt i Vellysterne; jeg nød dem alle uden at jeg selv smagte dem, og Ligegyldighed er Sandsernes Søvn. Ak! intet kunde indtage mig. En ulmende og tildækket Ild søgte at udbrede sig, Roxelanes Nærværelse bragte den i lys Lue. Jeg har hende at takke for den Lyksalighed, at jeg elsker.

Osmin.

Stakkels Elmire!

Soliman.

Hun beholder jo de samme Fordeele, Loven tillader at deele dem. Men Roxelane venter efter dig for at bekræfte den søde Tilstaaelse, der bestemmer min Skiæbne, en Tilstaaelse, som jeg læste i hendes frygtsomme Diekast; og som hendes Mund ikke torde forklare. Gaae, løb og kom igien at berette mig min Lykke.

Syvende Scene.

Soliman.

En af Serailets Stumme bringer en Seddel fra Elmire, som han knælende overleverer ham.

Soliman.

Hvad er dette? Det er fra Elmire. Vi vil læse det. Hvad kan hun have at skrive mig til? dog hun har Aarsag at være uroelig. (Han læser) Sultan! dine Ord ere hellige. Roxelane hører mig til, jeg kan handle med hende efter eget Behag. Jeg hævner kun din foragtede Myndighed. En *Saique* *) som ligger færdig, undrager for evig fra dette Sted Slavinden, du skienkede mig. Du faaer aldrig mere denne forhadte Person at see; og jeg forskaaner dig for hendes Farvel. (Naar han har læst dette, slaaer han udi Hænderne, ved dette Tegn kommer de sorte og de stumme Slaver tillige med Serailets Bostangis ind for at imodtage hans Befalninger, og gaaer strax bort for at udføre samme) Stumme, Sorte, Bostangis, det gielder Jer Liv. Gaae, søg Roxelane, løb, hold hende an. Ak! jeg faaer hende aldrig mere at see! Hvilket Forræderi! Men jeg er ubillig, Elmire har Ret, jeg har givet hende Roxelane. O al for grusomme Elmire! Dersom jeg skal kiøbe hendes Frihed, saa tag al min Rigdom, udtøm Rigets Skatkammer:

*) Et Tyrkisk Skib.

mer: Men jeg vil have hende fri. (Til den Stumme, der har bragt Brevet) Forkynd hende min Villie.

Ottende Scene.

Soliman. Osmin.

Soliman.

Osmin, jeg har ventet efter dig med Utaalmodighed. Kommer du for at stille mit urolige Hierte tilfreds? Følger hun med dig?

Osmin.

Herre, hun har forsikret mig, at Ærbødighed, Høiagtelse og Erkiendtlighed —

Soliman.

Ak! det er før lidt — for lidt —

Osmin.

Hav Taalmodighed Herre, jeg har seet hende græde saa bitterlig, at jeg er ganske rørt derover, Hun elsker Dem —

Soliman.

O søde Haab!

Osmin.

Hun er gaaet om Bord for at reise til Frankrig.

Soliman.

Er hun om Bord? Himmel! jeg fortvivler! lad os løbe —

Osmin.

Giv sig tilfreds Herre, man bringer hende hid.

Niende Scene.

Soliman. Roxelane.

Soliman.

Roxelane kom hid, I kan betage mig min Bekymring. Elmire torde —

Roxelane.

Herre, fordøm hende ikke, det er meget naturligt, at eders Favorit søger at vedligeholde en Rang, som hun saa vel fortiener. Vi vare ganske enige i denne Sag, jeg bad hende indstændigen, at frelse mig, og at skynde paa min Bortreise, der ikke kunde taale den mindste Forhaling. Skylden var hos mig.

Soliman.

Og det skal være min Belønning —

Roxelane.

Hvad har i at klage over? Har jeg min Frihed, naar jeg ikke maa benytte mig —

Soliman.

Men imidlertid smigrede jeg mig —

Roxelane.

Jeg forstaaer Jer. I forlanger Belønning for den Tieneste, man er ikke ædelmodig uden for egen Fordeels Skyld. Der seer man Mandfolkene.

Soli-

Soliman.

Men den lykkeligste Skiæbne, Seraillets Æresbeviisninger —

Roxelane.

Jeg? jeg skulde fornedre mig saa dybt, at imodtage samme, de ere uanstændige for mig. Hvad Navn skulde giøre mig berettiget til at foreskrive Love her?

Soliman.

Altsaa er min Magt og min Kiærlighed ikke værd at antages af eder?

Roxelane.

Nei — Lad mig flye for eder — Maaskee Fordærvelsen — Vel kunde baade I og jeg finde en mildere Skiæbne. Jeg frygter for eder. Ak! jeg frygter for mig selv med.

Soliman.

Jeg forstaaer Jer ikke.

Roxelane. (sagte)

Mit Hierte er i Klemme.

Soliman.

Bliv ved.

Roxelane.

Vel an, hvordan! hvilken yderlig Grumhed! hvad kan det hielpe Jer: Blev I dermed lykkeligere, om I vidste I var elsket?

Soliman.

Hvad! elsker I mig?

Roxelane.

Roxelane.

Lad mig være!

Soliman.

Roxelane, I elsker mig?

Roxelane.

Ja. Men I har ikke det mindste at haabe, jeg er Herre over en Tilbøielighed, som mit stolte Hierte fordømmer. Jeg reiser bort for at raade Bod paa den.

Soliman.

Elske mig! Flye for mig! Hvad skal jeg slutte deraf?

Roxelane.

Kiærlighed elsker Frihed, men den søger tillige en Ligh... Eders Magt og Vælde trykker Vægten ned. Min Allernaadigste og Stormægtigste Herre kan tage mig i Dag, for at give mig Afskeed i Morgen. Jeg maa være sikker for hans Ubestandighed, og derfor bliver jeg aldrig hans uden som en retmesig Gemahl.

Soliman.

Hvordan! Roxelane, hvad tænker I?

Roxelane.

At dersom min Elskere eiede intet uden en elendig Hytte, saa vilde jeg med Fornøielse deele hans Hytte med ham, jeg vilde lindre hans Elendigheder, jeg skulde være hans Trøst og hans Glæde. Ja dersom man bød mig Krone og

Scepter

Scepter, saa skulde det dog ikke forandre min Kiærlighed. Men min Elskere besidder en Throne; naar han ikke deler den med mig, er han ikke min Elskere.

Soliman.

I giør mig saa forundret —

Roxelane.

Jeg er ikke saa forvoven i nogen Maade, at foreskrive eder Love. Eders Høihed blænder mig ikke. Men min Ære er mig kiær. At elske eder som en Slavinde, er en Skam for mig, og dersom I ikke finder mig værdig til at regiere over eders Tyrker, saa er det min mindste Bekymring; jeg tragter aldeles ikke efter denne mærkværdige Ære. Jeg vil blive bedre holden i mit Fædreneland end her. Et hvert smukt Fruentimmer hersker med en uindskrænket Magt i Frankrig. Beviis mig den Godhed og lad mig reise. Jeg tilstaaer, at jeg skilles nødig fra eder; men det faaer at være. Far vel.

Soliman.

Kan jeg give mit Samtykke dertil? Ak! Roxelane, dersom det beroede alene paa mig, saa svær jeg —

Roxelane.

Det er en daarlig Undskyldning.

Soliman.

Maaskee med Tiden —

Roxelane.

Nei, nei, jeg vil være vis paa min Skiæbne, min Slutning er fattet, enten at reise bort, eller at blive her som eders Gemahl; nu har I lov at vælge.

Soliman.

Men en Sultan —

Roxelane.

Formaaer alle Ting.

Soliman.

Vore Love —

Roxelane.

Dem leer jeg af.

Soliman.

Muphti, Visirene, Aga —

Roxelane.

Kan adskaffes.

Soliman.

Mine Undersaatter —

Roxelane.

Har de Rettighed til at tvinge eders Hierte? I giør dem lykkelige, og de vil forbyde eder at være det? Tilkommer det dem, at sætte Grændser for deres Herres Attraa, og vise, hvor høit hans Lyksalighed maa stige? En Sultans Gemahl, naar hun er et elskværdigt Fruentimmer, der foreener det følende Menneske med Majesteten, rækker en hielpende Haand til de Trængende,

de, formilder Lovens Strænghed, beskiærmer Uskyldighed, og taler got for den, hvorved giør hun sig strafværdig i sine Undersaatters Øine? Hun undersøger med største Flid alt det, der kan giøre eders Magt skadelig, hun forestiller eder Sandheden, der er saa uomgiængelig nødvendig for en Regent. Ved at viise den i sin fulde Glands, giør hun den til en Prydelse for hendes Kiærlighed. Og hvem, uden hun, torde vel vove sig til at forestille eder ikkun Skyggen af den? skulde det være en Hoffmand, der stedse er falsk og smigrende, der finder sin Fordeel i at bedrage eder, og i at berømme eders Laster? En Kone, som elsker eder, finder sin Lyksalighed i at giøre eder fuldkommen. Thi en Gemahls Ære bliver vores, og hans Dyder vort høieste Gode.

Soliman.

Det er nok. Jeg vil sammenkalde Serailet. Min Frygt er forsvunden, min Kiærlighed er ingen Svaghed; I er værdig til mit Val.

Tiende Scene.

Soliman. Roxelane. Osmin.
Alle Serailets Officerer, og Slaverne af begge Kiøn.

Osmin.

Herre, hurtig, hurtig!

Soliman.

Hvad er der?

Osmin.

Elmire indtaget af Kummer —

Soliman.

Nu?

Osmin.

Tager Flugten i dette Øieblik. Hun reiser bort.

Soliman.

Hun reiser bort?

Osmin.

Ja Herre.

Soliman.

Jeg beklager hende. Aly Mahmout ledsag hende, og overgyd hende med Velgierninger paa mine Vegne! (Til Osmin) Og du, ved hvis Røst mine Befalninger forkyndes, Kald Rigets Stænder sammen, underret Visirene, forkynd Folket, at jeg deeler min Throne med en Gemahl, at Roxelane i Dag opfylder alle mine Ønsker ved at antage min Haand og min Krone. Dersom nogen skulde murre derimod, saa siig: jeg vil. (Til Roxelane) I skal herske over dem, og de vil blive lykkelige under eders Regiering. I lærer mig at være mild og naadig, og i Dag bliver først mit Herredømme retmessig. Thi

en

en Monarkes Regiering tager sin Begyndelse i det Dieblik han lærer at kiende Dyden.

Roxelane.

Sultan! jeg har lært at kiende dit Hierte, og opdaget dets hemmeligste Drift. Det er høit, det er ædelt, det oplives ved Ærens Magt; saa mange Dyder sætter mig i Bevægelse. Lær nu iligemaade at kiende mig. Jeg elsker dig Soliman, men du fortiener at elskes; Tag min Frihed tilbage, antag din forrige Rettighed, bliv min Sultan, min Helt og min Herre. Du maatte mistænke mig for en ubillig Forfængelighed. Gaae, og foretag dig intet, som er stridigt mod Lovene. Der ere forudsattede Meninger, som ikke bedrage; og min Elskere maa ikke giøre noget, som han bør blues ved. Du seer altsaa her i Roxelane en lydig Slavinde.

Soliman.

Slige ædle Tanker giver eder en Rettighed til Thronen. (Til Serailets Fruentimmere og Officerer) Og I helligholder denne lyksalige Dag, paa hvilken saa sødt et Baand knyttes.

Roxelane.

Dersom det er mig tilladt, at øve en uindskrænket Magt, saa vil jeg for at giøre den endnu mærkværdigere, skiænke alle Serailets Fruentimmere deres Frihed.

Soliman. (tagende hende ved Haanden)
Jeg samtykker det.

Osmin.

Der har jeg min Affkeed. Ak! hvem skulde vel have sagt, at denne stumpede Næse kunde forandre et heelt Keiserdoms Love.

Elvte og sidste Scene.

Theatret forestiller en prægtig Illumineret Sal. Soliman og Roxelane sætter dem paa Thronen, alle Seraileto Officerer saa vel som de fornemste i Riget, kommer frem og hylder dem.

Muphti synger.

Aria.

Store Mahomet i Fare,
Tag den største Sultan vare,
Han til Muselmandens Ære,
Martis Spyd og Glavind bære,
Ja paa Vindens Brusen gaae.
Gid Hans Aar saa mange bliver,
Som hvert Foraar blomster giver,
Lad Hans Tale ligne Torden
Ved Hans Vrede heele Jorden,
Taus og skiælvend for Ham staae!

En Dands af Dervischer.

De begynder i en meget langsom Tact ved Lyden af deres lange Trommer og Piber, men den bliver alt efterhaanden hurtigere og hurtigere, indtil de omsider falde ned som i en Henrykkelse.

Muphti

Muphti synger.

Aria.

Han er Folkets Trøst og Ære,
Lad Ham og i deres Bryst
Blid, som Morgenrøden være,
Der udbreder Zephyrs Lyst.
Lad Ham ud af Seier mættet,
Fredsom finde Freden sød,
Af at overvinde trættet,
Hvile i Vellysters Skiød.

Dervischerne reise sig og igientage deres forrige Dands.

Muphti til Roxelane.

Aria.

Skiønheds Dronning! Sielens Glæde,
Største Ziir i Lykkens Enge,
Op til Thronens høie Sæde,
Kan din Sieles Sødhed trænge,
Og indtage Soliman.
Som af Libanon udbredes,
Yndig Lugt: saaledes glædes,
Ved din Godhed, Folk og Land.

Adskillige dandse af Slaverne og Slavinderne i Serailet.

Muphti til Roxelane.

Aria.

Glimrende Stierne! Kiærligheds Soel!
Glade Dage du forkynder

For

For dit Folk du nu oprinder,
Paa Lyksalighedens Poel.
Deel Hoihed, Magt og Ære,
Med Jordens Herskere,
Du Lykkens Stierne være,
I Ham vi Krigens see.

En Ballet af Tyrkiske Dandsere og Dandserinder med en Pantomine efter deres Lands Skik.

Roxelane Krones og Udraabes.

Almindelig Contra-Dands, og i værende Tid synges af de løsgivne Slaver:

Vivir vivir Sultana.
Vivir vivir Roxelana.

Og af Tyrkerne:

Eyuvallah Eyuvallah.
Salem alexim,
Sultan Zillullah.
Soliman Padichaim,
Eyuvallah Eyuvallah.

Indholdet af de Tyrkiske Ord:

Ære, Høihed, Lykke, Velfærd, Magt og Ære til vores store Keiser, til Soliman, som er Gudernes Speil, Ære, Velfærd og Lykke.

Imprimatur, in fidem Protocolli.
OVE GULDBERG.